

**Sprawozdanie z działalności
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Zielonej Górze
(część I)**

Sprawozdanie z działalności
Regionalnej Komisji Orzekającej
(część II)

i

Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych
(część III)

w roku 2015

Zielona Góra 2016

Część I

Działalność Regionalnej Izby Obrachunkowej

I. Organizacja i zasady działania Izby

1. Zadania, zasięg terytorialny i struktura organizacyjna Izby

Regionalne izby obrachunkowe są państwowymi organami nadzoru oraz kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych nad samorządem terytorialnym wykonującym zadania publiczne na rzecz wspólnot lokalnych i regionalnych, związków komunalnych i stowarzyszeń, samorządowych jednostek organizacyjnych, w tym samorządowych osób prawnych, a także innych podmiotów w zakresie wykorzystania przez nie dotacji przyznawanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST).

Podstawowymi aktami prawnymi określającymi ich pozycję ustrojową i funkcjonalną są Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹ (art. 171) i ustawa z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych². Konstytucja RP stanowi, iż izby są organami nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego w zakresie spraw finansowych. Nadzór ten sprawowany jest na podstawie kryterium legalności. Ustawa o regionalnych izbach obrachunkowych określa zadania, zasady działania i organizację izb. Reguluje proces postępowania kontrolnego, ustala obowiązki pracowników wykonujących czynności kontrolne oraz przysługujące im prawa, a także stanowi o kompetencjach izb w zakresie nadzoru.

Kompetencje i zadania izb wynikają również z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³ (ufp) oraz ustaw regulujących ustrój samorządu terytorialnego⁴ w Polsce.

Do ustawowych zadań Izby, wynikających z ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, należą:

- nadzór nad działalnością JST i ich związków w zakresie spraw finansowych określonych w art. 11 ust. 1 ustawy,
- przeprowadzanie kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych podmiotów wymienionych w art. 1 ust. 2 ustawy,
- wydawanie opinii w sprawach wymienionych w art. 13 ustawy,
- udzielanie wyjaśnień w trybie art. 13 ustawy,
- prowadzenie działalności informacyjnej, instruktażowej i szkoleniowej w zakresie objętym nadzorem i kontrolą,

¹ Dz.U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.

² j.t. Dz.U. z 2012 r., poz. 1113 ze zm.

³ j.t. Dz.U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.

⁴ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.); ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (j.t. Dz.U. z 2015 r. poz. 1445 z późn. zm.); ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (j.t. Dz.U. z 2015 r. poz. 1392 z późn. zm.).

- kontrola formalna i rachunkowa sprawozdań z wykonania budżetów JST oraz wniosków o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej,
- rozpatrywanie spraw dotyczących powiadomień przez skarbnika o przypadkach dokonania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika,
- opracowywanie raportów o stanie gospodarki finansowej na podstawie wyników działalności nadzorczej, kontrolnej i opiniodawczej, w razie potrzeby wskazania organom JST powtarzających się nieprawidłowości lub zagrożenia niewykonania ustawowych zadań,
- opracowywanie analiz i opinii w sprawach określonych.

Do zadań izby, na podstawie odrębnych przepisów, należą również:

- rozpatrywanie skarg i wniosków dotyczących działalności organów stanowiących JST – art. 229 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego⁵,
- sporządzanie, na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁶, zbiorczych sprawozdań w zakresie operacji finansowych dotyczących należności i zobowiązań, państwowego długu publicznego oraz poręczeń i gwarancji funduszy celowych posiadających osobowość prawną, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (SP ZOZ), samorządowych instytucji kultury oraz samorządowych osób prawnych utworzonych na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, otrzymanych od JST które są dla tych podmiotów organem założycielskim lub nadzorującym,
- sporządzanie, na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych na podstawie sprawozdań łącznych otrzymanych od jednostek samorządu terytorialnego sprawozdanie zbiorcze w zakresie operacji finansowych dotyczących należności, państwowego długu publicznego oraz poręczeń i gwarancji jednostek samorządu terytorialnego,
- sprawdzanie pod względem formalnym i rachunkowym prawidłowości przedłożonych przez gminy wniosków o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości, sporządzonych na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu ustalania i trybu przekazywania gminom części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów w specjalnych strefach ekonomicznych⁷ i przekazywanie ich do ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
- udostępnianie i publikowanie, na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁸, w urzędowym publikatorze teleinformatycznym, Biuletynie Informacji Publicznej, informacji publicznych dotyczących działalności regionalnych izb obrachunkowych w zakresie określonym ustawą,
- przyjmowanie i przekazywanie do Ministerstwa Finansów skonsolidowanych bilansów JST, sporządzanych na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów JST,

⁵ J.t. Dz.U. z 2016 r. poz. 23.

⁶ J.t. Dz.U. z 2014 r., poz. 1773.

⁷ Dz.U. z 2004 r. Nr 65, poz. 599 z późn. zm.

⁸ J.t. Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 z późn. zm.

jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami RP⁹.

W ustawie o regionalnych izbach obrachunkowych określono, iż izby są państwowymi jednostkami budżetowymi, nad działalnością których nadzór sprawuje minister właściwy do spraw administracji publicznej na podstawie kryterium zgodności z prawem. Organizacja wewnętrzna i zasady funkcjonowania izb wynikają z ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania¹⁰.

W roku 2015 Regionalna Izba Obrachunkowa w Zielonej Górze obejmowała swym zasięgiem 110 jednostek, w tym:

- 80 gmin,
- 2 miasta na prawach powiatu,
- 12 powiatów ziemskich,
- 1 samorząd wojewódzki,
- 14 związków międzygminnych i 1 związek międzypowiatowy¹¹.

Organem Izby jest:

Kolegium Izby (skład: Przewodniczący – Prezes Izby oraz 8 etatowych członków)

W Izbie funkcjonują:

- **Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej (WKGF),**
- **Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń (WIAiSz),** w ramach którego – począwszy od 2015 roku – funkcjonuje **Obsługa Kolegium;**
- **Zespół Głównego Księgowego,**
- **Biuro Izby,** zapewniające obsługę administracyjną.

W strukturze Izby działa **Zespół Zamiejscowy w Gorzowie Wlkp.**

Obsługę Komisji Orzekającej i Rzecznika dyscypliny finansów publicznych zapewnia **Obsługa Komisji Orzekającej i Rzecznika dyscypliny finansów publicznych.**

2. Zatrudnienie i kwalifikacje pracowników

Zasady zatrudniania pracowników izb określają przepisy ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych i wydane na ich podstawie przepisy wykonawcze oraz przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych¹². W sprawach, które nie zostały uregulowane we wskazanych aktach normatywnych, stosowane są przepisy Kodeksu pracy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. w Izbie zatrudnionych było 50 pracowników, zaś w roku 2015 przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty – wg sprawozdania Rb-70 – wyniosło 48.

⁹ J.t. Dz.U. z 2013 r., poz. 289.

¹⁰ Dz.U. z 2004 r., Nr 167, poz. 1747.

¹¹ Liczba związków międzygminnych - wg rejestru MAiC; <http://mac.bip.gov.pl/rejestry/związki-powiatow-i-związki-miedzygminne.html>); budżet na rok 2015 uchwaliło 10 związków; ponadto w ciągu w roku 2015 dwa związki zostały zlikwidowane.

¹² J.t. Dz.U. z 2013 r. poz. 269.

Gwarancją prawidłowej realizacji przez Regionalną Izbę Obrachunkową ustawowych zadań są odpowiednie kwalifikacje i przygotowanie merytoryczne pracowników Izby. Spośród zatrudnionych osób – 94,0% posiada wykształcenie wyższe, w tym w zakresie:

- prawa i administracji - 42,5%;
- nauk ekonomicznych - 36,2%;
- informatyczne - 4,3%;
- inne - 17,0%.

20 pracowników Izby posiada dyplom ukończenia (na jednym bądź kilku kierunkach) specjalistycznych studiów podyplomowych, głównie w zakresie finansów publicznych, prawa, rachunkowości, audytu wewnętrznego i kontroli zarządczej. Ponadto: 2 osoby posiadają tytuł radcy prawnego, 1 osoba jest w trakcie studiów doktoranckich, 2 osoby posiadają uprawnienia audytora wewnętrznego.

W strukturze wiekowej – wg stanu na 31.12.2015 r. - najliczniejszą grupę stanowią pracownicy w wieku od 31 do 40 lat (38,0% ogółu zatrudnionych), a następnie: od 51 do 60 lat – 30,0%; od 41 do 50 lat – 20,0%; do 30 lat – 6,0%; powyżej 60 roku życia – 6,0%).

W roku 2015 w Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Zielonej Górze, na podstawie skierowania z Powiatowego Urzędu Pracy, staż absolwencki odbywały 2 osoby.

Spośród 9 etatowych członków Kolegium – 1 osoba posiada wykształcenie ekonomiczne, 3 osoby – posiadają wykształcenie prawnicze (w tym 1 osoba z uprawnieniami radcy prawnego); 5 osób posiada wykształcenie prawno-administracyjne.

Według stanu na koniec roku 2015 - 100% pracowników zatrudnionych w wydziałach WIAiSz i WKGF posiada wykształcenie wyższe, głównie ekonomiczne lub prawno-administracyjne.

W skład Regionalnej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych działających przy RIO Zielona Góra wchodzi łącznie 8 osób (Przewodniczący Komisji, Zastępca Przewodniczącego oraz 6 Członków Komisji). Wśród 8 członków Komisji Orzekającej uprawnienia radcy prawnego ma 5 osób.

3. Podnoszenie kwalifikacji i szkolenia pracowników RIO

W roku 2015 pracownicy Izby uczestniczyli w wielu konferencjach, szkoleniach i spotkaniach o charakterze szkoleniowo-informacyjnym dotyczących m.in. następujących zagadnień: zamówienia publiczne; finanse samorządu terytorialnego – nadzór i kontrola; wykorzystanie aplikacji ACL w działalności kontrolnej; podatki i opłaty lokalne, zadłużenie JST, kontrola zobowiązań zaciąganych przez jednostki samorządu terytorialnego – niestandardowe formy zadłużania JST; procedura absolutoryjna; dotacje udzielane z budżetu JST; budżet zadaniowy; WPF jako narzędzie zarządzania finansami JST; sposoby prezentacji i analizy danych; wieloletnia prognoza finansowa, budżet i sprawozdawczość JST, dyscyplina finansów publicznych, kontrola zarządcza; orzecznictwo sądów administracyjnych w sprawach samorządowych - wybrane zagadnienia; dyscyplina finansów publicznych; praktyka stosowania nowych przepisów prawa archiwalnego; zmiany w ubezpieczeniach społecznych; podatek od osób fizycznych w roku 2015, podróże służbowe po zmianach – aspekty księgowo i podatkowe, ochrona danych osobowych.

W roku 2015 przedstawiciele Izby uczestniczyli w cyklu szkoleń organizowanych w ramach Projektu „Dobre prawo – sprawne rządy” przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji we współpracy z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego (w ramach Działania 5.2 PO KL).

Ponadto pracownicy Izby uczestniczą każdorazowo w szkoleniach realizowanych w ramach działalności szkoleniowej RIO dla lubuskich jednostek samorządu terytorialnego.

4. Współpraca z organami państwa i innymi instytucjami

Realizując ustawowe zadania RIO Zielona Góra współpracuje z wieloma organami państwa i innymi instytucjami.

Na podstawie sprawozdań, uchwał i zarządzeń JST, przedkładanych izbom w trybie nadzoru i kontroli oraz na podstawie badań ankietowych opracowywano analizy, zestawienia liczbowe oraz udostępniano zgromadzoną dokumentację wg potrzeb ww. podmiotom. Zadania te były wykonywane niezależnie od udzielania informacji na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz niezależnie od działalności informacyjnej w trybie przepisów ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

Ponadto, w ramach zadań realizowanych przez Krajową Radę RIO, członkowie Kolegium i pracownicy wydziałów merytorycznych na bieżąco (w miarę zapotrzebowania) przekazują uwagi do projektów aktów prawnych regulujących szeroko rozumianą gospodarkę finansową JST (w tym w szczególności: zmiany w ustawie o finansach publicznych, zmiany rozporządzeń w zakresie sprawozdawczości budżetowej oraz w zakresie operacji finansowych jednostek sektora finansów publicznych).

II. Kolegium Izby i Składy Orzekające

1. Działalność nadzorcza

W zakresie działalności nadzorczej właściwość rzeczowa Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze obejmowała uchwały i zarządzenia podejmowane przez organy jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków, których katalog przedstawia załącznik Nr 1.

W roku 2015 Kolegium Izby na 31 posiedzeniach przeprowadziło badania w zakresie zgodności z prawem **6 134 uchwał i zarządzeń** organów jednostek samorządu terytorialnego oraz związków międzygminnych - dla porównania:

- w roku 2014 – 5 819 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2013 – 5 940 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2012 – 5 517 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2011 – 5 756 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2010 – 5 045 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2009 – 5 147 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2008 – 4 848 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2007 – 4 800 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2006 – 4 149 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2005 – 4 353 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2004 – 4 152 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2003 – 4 063 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2002 – 3 409 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2001 – 3 608 uchwał i zarządzeń,
- w roku 2000 – 3 373 uchwał i zarządzeń.

Z ogólnej liczby uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków objętych nadzorem w roku 2015 rozstrzygnięcia Kolegium Izby przedstawiają się następująco:

- **przyjęte bez uwag – 5 865,**
- **z nieistotnym naruszeniem prawa – 194,**
- **z istotnym naruszeniem prawa – 70.**

Większość uchwał budżetowych na rok 2015 podjętych zostało przed 31 grudnia 2014 roku – 72, natomiast 32 budżety zostały uchwalone w terminie do 31 stycznia 2015 roku. Ponadto 1 budżet został uchwalony po 31 stycznia 2015 roku. Jest to Związek Powiatów Lubuskich, który podjął uchwałę budżetową 21 września 2015 r. Związane to było z powstaniem związku.

Rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące uchwalonych **budżetów** na rok 2015 przedstawiają się następująco:

- ogółem – 105,**
- **przyjęte bez uwag – 92,**
- **z nieistotnym naruszeniem prawa – 11,**
- **z istotnym naruszeniem prawa – 2.**

W poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego oraz ich związkach rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące przebadanych **uchwał budżetowych** na rok 2015 przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Ilość jednostek (uchwał)	Rozstrzygnięcia		
		bez uwag	nieistotne naruszenie prawa	istotne naruszenie prawa
Ogółem	105	92	11	2
Gminy	80	70	9	1
Powiaty	12	10	1	1
Miasta na prawach powiatu	2	2	-	-
Województwo samorządowe	1	1	-	-
Związki międzygminne	9	8	1	-
Związek powiatów	1	1	-	-

Stwierdzanymi nieprawidłowościami w 2015 roku były:

Lp.	Uchwały i zarządzenia w zakresie spraw finansowych dotyczące:	Rodzaje nieprawidłowości
1.	budżetu	<ul style="list-style-type: none"> - zaplanowanie dotacji przedmiotowej dla podmiotu spoza sektora finansów publicznych wykonującego działalność leczniczą - narusza art. 219 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) - niezgodność załącznika dot. planowanych dotacji budżetu gminy dla podmiotów należących i nienależących do sektora finansów publicznych z planem wydatków budżetu, co narusza art. 214 pkt 1 ustawy o finansach publicznych; - błędy rachunkowe;
2.	zmian budżetu	<ul style="list-style-type: none"> - podjęcie uchwały w sprawie zmiany uchwały budżetowej z naruszeniem art. 243 ustawy o finansach publicznych; - nieprzeznaczenie całości dochodów pochodzących z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na cele określone w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – narusza art. 6r ust. 1a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (j.t. Dz.U. z 2013 r. poz. 1399 z późn. zm.); - niedokonanie zmiany limitu z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych w związku ze zmianą kwoty przychodów, co narusza art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy o finansach publicznych; - niedokonanie zmian limitu zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz kredytów i pożyczek zaciąganych na sfinansowanie planowanego deficytu w związku ze zmianą przychodów, co narusza art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych; - brak aktualizacji załącznika dot. planowanych dotacji budżetu gminy dla podmiotów należących i nienależących do sektora finansów publicznych, co narusza art. 214 pkt 1 ustawy o finansach publicznych; - niezgodność załącznika dot. dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań wykonywanych na podstawie porozumień (umów) między JST - z planem dochodów i wydatków budżetu; - brak określenia przeznaczenia nadwyżki budżetowej, co narusza art. 212 ust.1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych; - brak aktualizacji w części normatywnej uchwały budżetowej określającej plan dochodów i wydatków związanych z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska, – co narusza art. 212 ust. 1 pkt 8 w związku z art. 237 ust. 1 ustawy o finansach publicznych; - brak dokonania stosownego zapisu w części normatywnej uchwały w związku ze zwiększeniem dochodów z opłat z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i wydatków z tego tytułu, co narusza art. 212 ust. 1 pkt 8 ustawy o finansach publicznych; - dokonanie przez organ wykonawczy zmian dochodów (z tytułu podatku od nieruchomości oraz części subwencji oświatowej) i wydatków budżetu gminy niemieszczących się w zakresie upoważnienia dla organu wykonawczego, o którym mowa w art. 257, art. 258 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych;

		<ul style="list-style-type: none"> - naruszenie równowagi bilansowej budżetu gminy poprzez dokonanie niezrównoważonego zwiększenia dochodów i zwiększenia wydatków oraz nieokreślenia przeznaczenia powstałej nadwyżki, co narusza art. 211, art. 212 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych; - przeznaczenie rezerwy celowej na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego na zadania niezwiązane z realizacją zadań własnych gminy z zakresu zarządzania kryzysowego – co narusza art. 212 ust. 1 pkt 9, art. 222 ust. 2 pkt 3, art. 259 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz art. 2, art. 26 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (j.t. Dz.U. z 2013 r., poz. 1166 z późn. zm.); - ustawy o finansach publicznych; - błędy rachunkowe; - błędy klasyfikacyjne po stronie dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów; - powołanie niepełnej lub nieprawidłowej podstawy prawnej uchwały;
3.	wieloletniej prognozy finansowej i zmian	<ul style="list-style-type: none"> - brak spełnienia relacji, o której mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia o finansach publicznych, - ustalenie nieprawidłowej kwoty długu, co narusza art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy o finansach publicznych; - nieprawidłowe określenie w załączniku dot. przedsięwzięć limitu zobowiązań w relacji do łącznych nakładów finansowych oraz sumy wydatków przyjętych w poszczególnych latach objętych prognozą, czym naruszono przepisy art. 226 ust. 3 pkt 3 i 5 ustawy o finansach publicznych; - brak określenia w WPF przeznaczenia prognozowanej nadwyżki budżetowej, czym naruszono przepisy art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy o finansach publicznych; - nieprawidłowe wskazanie w załączniku dotyczącym WPF sposobu pokrycia deficytu budżetu; - błędy rachunkowe;
4.	procedury uchwalania budżetu	_____
5.	emitowania obligacji oraz określenia zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez organ wykonawczy	_____
6.	zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustaloną corocznie przez organ stanowiący	_____
7.	zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów	<ul style="list-style-type: none"> - podjęcie uchwały o zaciągnięciu pożyczki długoterminowej, której kwota przekraczała ustalony w uchwale budżetowej limit zobowiązań na wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu UE - narusza art. 89 ust. 1 pkt 4, art. 91 ust. 1, art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy o finansach publicznych;
8.	udzielania pożyczek	_____
9.	udzielania poręczeń	_____
10.	zaciągania krótkoterminowych pożyczek i kredytów	_____
11.1	określenia zakresu i zasad przyznawania dotacji oraz stawek udzielanych dotacji dla jednostek organizacyjnych JST	_____
11.2	zasad przyznawania dotacji dla podmiotów niezaliczonych do sektora finansów publicznych	<ul style="list-style-type: none"> - nieprawidłowe zapisy w uchwałach dotyczącej trybu udzielania i rozliczania dotacji dla niepublicznych przedszkoli i niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych na terenie gminy: <ul style="list-style-type: none"> • ewentualne nadpłaty bądź niedopłaty w stosunku do kwoty należnej dotacji będą korygowane przez gminę przy przekazaniu dotacji za kolejny miesiąc;

		<ul style="list-style-type: none"> • osoba prowadząca placówkę, która zakończyła działalność w trakcie roku budżetowego zobowiązana jest do zwrotu niewykorzystanej części dotacji na rachunek gminy w terminie do dnia 15 miesiąca następującego po miesiącu zakończenia działalności; • brak ustalenia podstawy obliczenia dotacji – „dotacje udzielane są w wysokości gwarantowanej przez przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (...)”; • w załączniku do uchwały „Imienny wykaz dzieci uczęszczających do placówki”, miejsce zamieszkania, data urodzenia; <p>- naruszające art. 90 ust.3c i 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) oraz art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (j.t. Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.);</p> <p>- w uchwałach o udzieleniu dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie z przekroczeniem upoważnienia ustawowego zapisu o prowadzeniu przez organ wykonawczy rejestru o udzielonych dotacji; • rozszerzenie przeznaczenia dotacji na przeprowadzenie badań archeologicznych, • przyznanie dotacji na zabytek, który nie jest wpisany do rejestru zabytków, a jedynie do wojewódzkiej ewidencji zabytków; <p>co narusza art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r., o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. z 2014 r. Nr 162, poz. 1446 z późn.zm.);</p> <p>- podjęcie bez podstawy prawnej uchwały w sprawie zasad finansowania przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy bez podstawy prawnej – zadanie realizowane ze środków finansowych będących w dyspozycji WFOŚiGW;</p> <p>- w uchwale w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu wprowadzono nieuprawnione zapisy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określające treść umowy o udzielenie dotacji, • podmiot, który wykorzystał środki niezgodnie z przeznaczeniem nie może otrzymać dotacji przez okres kolejnych trzech lat od dnia uprawomocnienia się decyzji o zwrocie środków, • w przypadku stwierdzenia, że dotacja wykorzystana była w części lub całości niezgodnie z przeznaczeniem albo pobrana nienależnie lub w nadmiernej wysokości, organ wykonawczy określi wysokość kwoty podlegającej zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, • dotyczące warunków i zasad przeprowadzenia kontroli <p>co narusza art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (j.t. Dz.U. z 2014 r., poz. 715 z późn.zm.), art. 250, art. 251 i art. 252 ustawy o finansach publicznych;</p> <p>- podjęcie uchwały w sprawie określenia zasad udzielania dofinansowania na zabiegi sterylizacji i kastracji psów i kotów z terenu gminy w 2015 r. – narusza art. 11 i 11a ust. 1-4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (j.t. Dz.U. z 2013 r. poz. 856 z późn. zm.) w zw. z art. art. 126, art. 251 ust. 4 i art. 221 ust. 4 ustawy o finansach publicznych;</p> <p>- nieprawidłowa podstawa prawna;</p>
11.3	pomoc finansowa	<p>- udzielenie przez gminę pomocy finansowej powiatowi polegającej na przyjmowaniu za pośrednictwem urzędu korespondencji mieszkańców gminy adresowanej do powiatu lub jego organów – co narusza 216 ust. 2 pkt 5 i art. 220 ust. 1 ustawy o finansach publicznych;</p> <p>- udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej, co narusza art. 9 pkt 2 i art. 216 ust. 2 pkt 5 ustawy o finansach publicznych;</p>
12.1	podatków i opłat lokalnych	<p>- nieprawidłowe ustalenie stawki podatku od środków transportowych, czym naruszono przepis art. 10 ust. 1 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz.849 z późn. zm.);</p> <p>- nieprawidłowe ustalenie stawki podatku od nieruchomości dla budynków lub ich części pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego- narusza art. 5 ust. 1 pkt 2 lit e ustawy o podatkach i opłatach lokalnych</p> <p>- nieprawidłowo określony przedmiot opodatkowania podatkiem od nieruchomości: „pod jeziorami, zajętych na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrowni wodnych” – w brzmieniu, które nie obowiązuje od 1 stycznia</p>

		<p>2016 r. czyli od dnia wejścia w życie uchwały – narusza art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwolnienie bez podstawy prawnej z podatku od nieruchomości gruntów, budynków lub ich części oraz budowli lub ich części położonych na terenie gminy w związku z inwestycją początkową na rzecz nowej działalności gospodarczej – naruszenie art. 107 ust. 3 lit a i c Traktatu o funkcjonowaniu UE (Dz.Urz.UE C 326 z 26.10.2012 r.), pkt 2 i pkt 34 Wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014 – 2020 Komisji Europejskiej 2013/C 209/01 (Dz.Urz.UE C209/1 z 23.07.2013) oraz art. 14 ust. 3 rozporządzenia Komisji(UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.Urz.UE L187/1 z 26.06.2014 r.); - zamieszczenie we wzorach deklaracji oraz informacji w sprawie podatku od nieruchomości, podatku rolnego i leśnego oświadczeń: „Niniejsze oświadczenie potwierdzam własnoręcznym podpisem uprzedzony o odpowiedzialności karnej z art. 233 Kodeksu Karnego za składanie danych niezgodnych z prawdą.” oraz „Oświadczam, że podane przeze mnie dane są zgodne z prawdą. Niniejsze oświadczenie potwierdzam własnoręcznym podpisem uprzedzony o odpowiedzialności karnej z art. 233 Kodeksu Karnego za składanie danych niezgodnych z prawdą.”, co narusza odpowiednio art. 6 ust. 13 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6a ust. 11 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, art. 6 ust. 9 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym oraz art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym; - nieprawidłowo określona stawka i przedmiot opodatkowania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit d ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych; - wprowadzenie w uchwale w sprawie poboru podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego od osób fizycznych w drodze inkasa, wyznaczenia inkasentów oraz terminów płatności dla inkasentów uregulowania dotyczącego technicznych spraw poboru inkasa oraz wyznaczenia terminu wypłaty wynagrodzenia inkasentom w określonym terminie - nie znajdują podstaw prawnych w przepisach ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, o podatku rolnym oraz o podatku leśnym, co narusza: <ul style="list-style-type: none"> • art. 6 ust. 12 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, • art. 6b ustawy o podatku rolnym, • art. 6 ust. 8 ustawy o podatku leśnym; • wyznaczenie inkasenta pracownika urzędu gminy prowadzącego kasę w ramach umowy o pracę – narusza art. 6 ust. 12 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych; - nieprawidłowa klauzula wejścia w życie uchwały - „Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego” - co narusza art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (jedn. tekst Dz.U. z 2015 r., poz. 1484 z późn. zm.); - nieprawidłowo określona klauzula uchylająca uchwałę w sprawie podatku od nieruchomości spowodowała sytuację, w której stawki podatku na 2015 r. przestały obowiązywać z dniem 23 grudnia 2015 r., co uwzględniając roczny charakter podatku od nieruchomości jest niezgodne z art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 7 i ust. 9 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych; - zawarcie w uchwale dot. opłaty targowej postanowień: <ul style="list-style-type: none"> • „Wynagrodzenie inkasenta płatne będzie w przedostatni dzień roboczy każdego miesiąca” • „Wynagrodzenie będzie wypłacane inkasentowi comiesięcznie w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu rozliczanym, • „Zwalnia się od opłaty targowej osoby fizyczne. osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej prowadzące działalność gospodarczą w zakresie handlu, dokonujących sprzedaży przed budynkiem, w którym na stałe prowadzą działalność gospodarczą, • „wprowadza się opłatę targową (...) oraz poza targowiskami” - • „Za wykonywanie działalności handlowej bądź gastronomicznej na powierzchni od 0 do 3 m² poza targowiskami opłata wynosi 20 zł.” • wskazanie w uchwale „przedsiębiorców” jako podmiotu odrębnego podlegającego opłacie targowej;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • ustalenie preferencyjnej stawki opłaty targowej dla indywidualnych producentów artykułów żywnościowych (np. sery, jaja), tym samym wprowadzenie ograniczenia podmiotowego, godzące w zasadę równości podatników; • zawarcie postanowienia w uchwale w sprawie opłaty targowej: upoważnia się organ wykonawczy do wyznaczenia jednego dnia w tygodniu oraz jednej nocy w kwartale, w których nie będzie pobierana opłata targowa od przedsiębiorców dokonujących sprzedaży na targowisku" naruszające art. 19 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych; <p>- co narusza art. 15 ust. 1 i 2 o podatkach i opłatach lokalnych;</p> <p>- wprowadzenie opłaty miejscowej bez wcześniejszego podjęcia uchwały na podstawie przepisu art. 17 ust. 5 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych - art. 17 ust. 1 i ust. 5, art. 19 ust. 1 i ust. 2 z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych;</p> <p>- zapis w uchwale o opłacie miejscowej: „opłata wpłacana jest z góry za cały okres pobytu” – narusza art. 14 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych;</p> <p>- ustalenie stawki opłaty miejscowej z przekroczeniem górnej stawki kwotowej, wynikającej z art. 19 pkt 1 lit b w zw. z art. 20 ust. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych;</p> <p>- niepełna podstawa prawna;</p>
12.2	opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	<p>- wprowadzenie obniżonej stawki dla mieszkańców zamieszkałych w promieniu do 2 km od granic działki, na której dokonuje się unieszkodliwiania odpadów komunalnych – narusza art. 6j ust. 2a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (j.t. Dz.U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.)</p>
13.	absolutorium	_____
14.	pozostałe uchwały i zarządzenia	_____

2. Działalność opiniodawcza

W roku 2015 wydano łącznie **752 opinie**, które dotyczyły następujących spraw:

- możliwości spłaty kredytu lub pożyczki (49 opinii),
- przedkładanych projektów budżetów JST (104 opinie),
- przedkładanych informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze 2014 r. (102 opinie),
- sprawozdań z wykonania budżetu za rok 2014 (104 opinie),
- wniosków komisji rewizyjnych w sprawie absolutorium (101 opinii),
- o możliwości wykupu papierów wartościowych (7 opinii),
- o możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ufp) (41 opinii),
- projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych (104 opinie),
- możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust.1 ufp) (40 opinii),
- prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ufp) (98 opinii),
- programu postępowania naprawczego (2 opinie).

Najczęściej występującymi nieprawidłowościami, sygnalizowanymi w roku 2015 przez składy orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze, przy opiniowaniu spraw, o których mowa w art. 13 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (j.t. Dz. U. z 2012 r., poz.1113 z późn. zm.) oraz art. 230 ust.4 i art. 246 ust.1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn.zm.) były:

W opiniach o prawidłowości planowanej kwoty długu, wydanych na podstawie przyjętej przez JST (związek międzygminny) wieloletniej prognozy finansowej oraz uchwały budżetowej na rok 2015 (art. 230 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych) – stwierdzone nieprawidłowości mające charakter naruszenia prawa dotyczyły:

- nie zachowania relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych, w wybranych latach objętych wieloletnią prognozą finansową – co było związane z ubieganiem się przez jednostkę samorządu o udzielenie pożyczki z budżetu państwa na podstawie art. 224 ustawy o finansach publicznych i konieczności wdrożenia procedur, o których mowa w art. 240a i art. 240b ustawy o finansach publicznych w przypadku odmowy udzielenia takiej pożyczki samorządowi;
- wysokiej kwoty zobowiązań wymagalnych na koniec 2014 roku, których konieczność spłaty w całości w roku 2015 skutkowałą będzie naruszeniem art. 242 i art. 243 ustawy o finansach publicznych;
- konsekwencji niekorzystnego dla powiatu zakończenia sporu sądowego z Ministerstwem Finansów, związanego z nie przekazaniem do budżetu państwa pobranych przez powiat dochodów z tytułu gospodarowania przez tą jednostkę samorządu majątkiem Skarbu Państwa, których konieczność zwrotu do budżetu państwa skutkowałą będzie nie zachowaniem przez powiat relacji z art. 242 i art. 243 ustawy o finansach publicznych oraz znacznym pogorszeniem sytuacji finansowej samorządu (powiat nie będzie w stanie wykonywać zadań publicznych i zaciągnąć przychodów zwrotnych);
- przyjęcia w wieloletniej prognozie finansowej jednostki samorządu - kwot spłaty zobowiązań oraz terminów spłat rozchodów - w wysokościach, które były przedmiotem negocjacji z bankami, które wcześniej udzieliły kredytów (pożyczek) samorządowi, pomimo nie zakończenia negocjacji i nie podpisania aneksów do wcześniej zawartych umów kredytowych (pożyczkowych) ale przy wstępnej zgodzie banków na zmianę dotychczasowych warunków spłaty zobowiązań. Brak zgody banków na takie działanie skutkowałą mógł niezachowaniem relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych, w wybranych latach objętych wieloletnią prognozą finansową danego samorządu.

Poza jednym samorządem – wydane zostały opinie pozytywne z uwagą, z uwagami, z zastrzeżeniem.

Wydana opinia negatywna (Powiat Wschowski) uzasadniona została podaniem przez samorząd błędnych danych w uchwalonej przez powiat wieloletniej prognozie finansowej, dotyczących kwot wyłączeń ustawowych ze spłaty długu. Wprowadzenie do prognozy prawidłowych kwot wyłączeń ustawowych ze spłaty długu skutkowałąby niezachowaniem w prognozie, w latach 2016-2017 - relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Pozostałe zgłoszone uwagi dotyczyły aktualnej, trudnej sytuacji finansowej jednostek samorządu i wskazywały na celowość bieżącego analizowania realizacji dochodów i wydatków budżetu,

w szczególności wydatków bieżących w korelacji z prognozowanymi dochodami ze sprzedaży majątku.

W opiniach o możliwości sfinansowania deficytu budżetowego, wydanych na podstawie podjętej uchwały budżetowej na rok 2015 (art. 246 ust.3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych) - zgłoszone uwagi dotyczyły: wysokiego poziomu długu i związanej z tym konieczności bieżącego analizowania realizacji dochodów i wydatków budżetu, w szczególności wydatków bieżących, aby możliwe było nieprzerwane wykonywanie zadań przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz niezachowania relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych – z uwagi na ubieganie się przez jednostkę samorządu terytorialnego o pożyczkę z budżetu państwa – na podstawie art. 224 ustawy o finansach publicznych.

W opiniach o sprawozdaniach z wykonania budżetu jednostki samorządu (związku międzygminnego) za 2014 r.

Stwierdzone nieprawidłowości, mające charakter naruszenia prawa dotyczyły:

- wykorzystania środków z subwencji oświatowej otrzymanej w grudniu 2014 r. na styczeń 2015 r. – na sfinansowanie deficytu budżetu w roku 2014 – co było sprzeczne z art. 217 ust.2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- udzielenia pomocy finansowej innej jednostce samorządu terytorialnego – bez odrębnej uchwały, której obowiązek podjęcia wynika z przepisów art. 216 ust.2 pkt 5 ustawy o finansach publicznych;
- wystąpienia na koniec roku budżetowego zobowiązań wymagalnych, co było sprzeczne z art. 44 ust.3 pkt 3 wyżej wymienionej ustawy o finansach publicznych;
- braku informacji o zmianach w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych, dokonanych w trakcie roku – o czym stanowi art. 269 pkt 2 powołanej wyżej ustawy;
- niezachowania relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych (nie zachowanie relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych związane było z: ubieganiem się przez samorząd o udzielenie pożyczki z budżetu państwa – na podstawie art. 224 tej ustawy (pożyczka została udzielona w roku 2015) oraz prowadzonymi rozmowami z bankami w sprawie restrukturyzacji długu samorządu – rozmowy zakończone zostały ze skutkiem pozytywnym w I półroczu 2015 r.).

Pozostałe, najczęściej stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- błędów rachunkowych (np. przy określeniu wysokości planowanych i wykonanych dochodów i wydatków; przy określeniu wysokości planowanych i wykonanych dochodów z poszczególnych źródeł; przy określeniu planu oraz wysokości dotacji udzielonych z budżetu JST; przy określeniu planu i wykonania przychodów i rozchodów budżetu);
- błędów klasyfikacyjnych (np. przy klasyfikowaniu otrzymanych środków zagranicznych; przy wskazaniu rodzaju dotacji udzielonej z budżetu JST; przy klasyfikowaniu dochodów i wydatków do działu i rozdziału budżetu);
- niezgodności danych podanych w poszczególnych załącznikach do sprawozdania (np. w załączniku dot. wydatków budżetu, w załączniku dotacyjnym; w załączniku dotyczącym

dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zleconych JST ustawami, w załączniku dotyczącym przychodów i rozchodów budżetu).

Opinie składów orzekających zawierały omówienie stwierdzonych nieprawidłowości i wskazywały naruszone przepisy prawa; prawidłową klasyfikację budżetową, prawidłowe wysokości planowanych i wykonanych: dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów budżetu JST

Wszystkie wydane opinie były opiniami pozytywnymi (w tym: z uwagą; z uwagami; z zastrzeżeniem).

W opiniach o przedłożonych przez komisje rewizyjne organów stanowiących JST (związku międzygminnego) – wnioskach w sprawie absolutorium dla organu wykonawczego – w roku 2015 wydana została jedna opinia negatywna o wniosku Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Brody (skład orzekający RIO w Zielonej Górze stwierdził, że Komisja Rewizyjna nie dokonała oceny i nie wydała opinii o wykonaniu budżetu Gminy w roku 2014, o czym stanowi art. 18a ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, ale odniosła się tylko do sposobu realizacji niektórych zadań.

W odniesieniu do pozostałych wniosków komisji rewizyjnych organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego (związków międzygminnych) - Składy Orzekające RIO wydały pozytywne opinie o wnioskach komisji rewizyjnych w sprawie udzielenia absolutorium organowi wykonawczemu z tytułu wykonania budżetu gminy w roku 2014 (w trzech przypadkach opinie pozytywne zawierały uwagę bądź zastrzeżenie).

W opiniach w sprawie uchwał rad gmin o nieudzieleniu organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego absolutorium – w roku 2015 nie zostały podjęte przez organy stanowiące gmin - uchwały o nieudzieleniu absolutorium organowi wykonawczemu z tytułu wykonania budżetu gminy w roku 2014.

W opiniach o przebiegu wykonania budżetu jednostek samorządu terytorialnego (związku międzygminnego) za I półrocze 2015 r.

Stwierdzone, najczęściej występujące nieprawidłowości dotyczyły:

- wysokiego poziomu należności wymagalnych i niskiej skuteczności podejmowanych przez samorząd działań w celu wyegzekwowania płatności dla JST;
- wysokiego poziomu zobowiązań wymagalnych, których spłata przez JST może skutkować niezachowaniem relacji z art. 242 ustawy o finansach publicznych i art. 243 ustawy o finansach publicznych;
- rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w Informacji oraz w budżetowych sprawozdaniach statystycznych (np. dotyczącymi planowanych i wykonanych dochodów i wydatków budżetu; wysokości planowanych i udzielonych dotacji z budżetu JST w I półroczu; wysokości planowanych i wykonanych przychodów i rozchodów budżetu);
- błędów klasyfikacyjnych i rachunkowych, które wystąpiły w przedstawionych Informacjach (np. wskazania błędnych działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów budżetu; podania błędnej wysokości wykonanych dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów budżetu);
- pominięcia części danych w sporządzonych tabelach i załącznikach.

Negatywnie zaopiniowane zostało przez skład orzekający RIO w Zielonej Górze wykonanie budżetu Miasta i Gminy Torzym w I półroczu 2015 roku. Wydanie opinii negatywnej związane było, między innymi z tym, że jednostka samorządu na koniec czerwca 2015 roku posiadała zobowiązania wymagalne w wysokości 2.087.463,40 zł, w tym wobec ZUS – w wysokości 1.105.386,71 zł. W Gminie przekroczony został również plan wydatków na kwotę łączną przekraczającą 700.000 zł. Należności wymagalne z kolei osiągnęły poziom ponad 3.000.000 zł.

Opinie składów orzekających zawierały omówienie stwierdzonych nieprawidłowości i wskazywały naruszone przepisy prawa; prawidłową klasyfikację budżetową, prawidłowe wysokości planowanych i wykonanych: dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów budżetu JST, wynikające ze sprawozdań finansowych sporządzonych przez JST

W opiniach o projektach uchwał budżetowych j.s.t (związków międzygminnych) na rok 2015

– w związku z utworzeniem, w roku 2015 – Związku Powiatów Lubuskich – 31 sierpnia 2015 roku Zarząd Związku przedstawił projekt uchwały budżetowej Związku na rok 2015. Projekt został zaopiniowany pozytywnie.

W opiniach o projektach uchwał budżetowych j.s.t (związków międzygminnych) na rok 2016

Nieprawidłowości jakie wystąpiły w tych projektach, będące naruszeniami prawa dotyczyły:

- błędnego określenia limitu zobowiązań z tytułu planowanych do zaciągnięcia kredytów, pożyczek oraz emisji papierów wartościowych – na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu;
- nie określenia limitu zobowiązań z tytułu planowanych do zaciągnięcia kredytów, pożyczek oraz emisji papierów wartościowych – na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu;
- nie podania wysokości planowanego deficytu budżetu oraz braku wskazania źródeł sfinansowania planowanego deficytu budżetu;
- zaplanowania w projekcie uchwały budżetowej rezerwy celowej na zarządzanie kryzysowe – w wysokości niezgodnej z przepisami art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz.1166 z późn. zm.).

Wskazane wyżej naruszenia prawa – były szczegółowo omawiane w opiniach przedstawianych przez składy orzekające oraz wskazywany był sposób ich wyeliminowania.

Pozostałe, najczęściej stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w części normatywnej projektu uchwały budżetowej oraz w poszczególnych załącznikach i tabelach do projektu uchwały budżetowej (np. w tabelach zawierających planowane dochody i wydatki budżetu; w załączniku o dotacjach planowanych do udzielenia z budżetu JST; w załączniku zawierającym plan przychodów i kosztów samorządowego zakładu budżetowego);
- zastosowania błędnej klasyfikacji budżetowej (np. przy klasyfikowaniu dochodów z poszczególnych źródeł; przy klasyfikowaniu planowanych przychodów i rozchodów; przy wskazaniu działu i rozdziału, w których planowane są określone dochody i wydatki; przy klasyfikowaniu dochodów i wydatków z czwartą cyfrą inną niż „0”);

- występujących błędów rachunkowych (np. przy określeniu wysokości planowanego deficytu budżetu JST; przy określaniu wysokości dochodów z poszczególnych źródeł oraz wysokości poszczególnych rodzajów wydatków; przy wskazywaniu wysokości dotacji planowanych do udzielenia z budżetu JST; przy wskazywaniu rodzaju planowanych dotacji z budżetu JST; w podaniu wysokości planowanych przychodów i rozchodów budżetu).

W roku 2015 – została wydana jedna opinia negatywna dotycząca przedstawionego projektu uchwały budżetowej na rok 2015 związku międzygminnego (Celowy Związek Gmin MG-6 w Gorzowie Wlkp.). Opinia negatywna wydana została między innymi z powodu złożenia projektu uchwały budżetowej tego związku przez osobę nieuprawnioną w świetle przepisów art. 233 pkt 1 ustawy o finansach publicznych oraz nie bilansowania się budżetu tego związku w roku 2016 – co było sprzeczne z przepisami art. 211 ust.1 ustawy o finansach publicznych).

Pozostałe opinie były opiniami pozytywnymi (z uwagą/uwagami, z zastrzeżeniem).

W opiniach o możliwości sfinansowania deficytu budżetowego, wydanych na podstawie projektu uchwały budżetowej na rok 2016 (art. 246 ust.1 ustawy o finansach publicznych z 2009 r.) – opinie wydane w tej sprawie były opiniami pozytywnymi, w odniesieniu do trzech JST – wydane zostały opinie pozytywne z uwagami, które dotyczyły: wysokiego poziomu długu i związanej z tym konieczności bieżącego analizowania realizacji dochodów i wydatków budżetu, w szczególności wydatków bieżących, aby możliwe było nieprzerwane wykonywanie zadań przez jednostkę samorządu terytorialnego; błędnego określenia w projekcie uchwały budżetowej limitu zobowiązań z tytułu planowanych do zaciągnięcia kredytów, pożyczek oraz emisji papierów wartościowych – na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu oraz nie podania w projekcie uchwały budżetowej wysokości planowanego deficytu budżetu oraz braku wskazania źródeł sfinansowania planowanego deficytu budżetu.

W opiniach o projektach wieloletnich prognoz finansowych JST (związków międzygminnych) na 2015 rok i lata następne - w związku z utworzeniem, w roku 2015 – Związku Powiatów Lubuskich – 31 sierpnia 2015 roku Zarząd Związku przedstawił projekt uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Związku na lata 2015-2020.

Projekt został zaopiniowany pozytywnie.

W opiniach o projektach wieloletnich prognoz finansowych JST (związków międzygminnych) na 2016 rok i lata następne

Stwierdzone nieprawidłowości, mające charakter naruszenia prawa dotyczyły:

- niezachowania w przedstawionym projekcie, w wybranych latach na jakie uchwalona miała być WPF – przepisów art. 243 ust.1 ustawy o finansach publicznych z 2009r.;
- błędnej klauzuli wejścia w życie uchwały – naruszającej przepisy art. 230 ust. 6 ustawy o finansach publicznych z 2009 r.;
- podania błędnej kwoty długu na koniec 2015 roku, skutkującej błędnymi kwotami długu w kolejnych latach objętych prognozą;

- braku danych w kolumnie dotyczącej już zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych (kolumna 14.1) w korelacji z podaną w projekcie kwotą długu na koniec 2015 roku; błędnych, niepełnych lub braku danych w kolumnie 14.1 – mając na uwadze podaną kwotę długu na koniec 2015 roku oraz okres spłaty długu;
- braku danych w kolumnie 10.1 dotyczącej spłaty zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych z planowanej nadwyżki budżetu.

Pozostałe, najczęściej stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- braku danych w wybranych pozycjach wieloletniej prognozy finansowej lub podania błędnych danych dotyczących, np. wysokości wolnych środków, wysokości dochodów z wybranych tytułów i wydatków na poszczególne cele);
- wskazania błędnych limitów wydatków na przedsięwzięcia w poszczególnych latach oraz błędnego limitu zobowiązań;
- niezgodności kwot podanych w projekcie prognozy (innych niż wskazane w art. 229 ustawy o finansach publicznych z 2009 r.) – z wielkościami podanymi w projekcie uchwały budżetowej (np. w zakresie podatków i opłat; wydatków inwestycyjnych kontynuowanych oraz nowych wydatków inwestycyjnych w poszczególnych latach, wydatków majątkowych w formie dotacji);
- wskazania limitu zobowiązań wyższego od podanych łącznych nakładów finansowych oraz sumy limitów wydatków w poszczególnych latach realizacji przedsięwzięć;
- niepodania w objaśnieniach do WPF– przeznaczenia planowanej nadwyżki budżetu – na inny cel niż spłata wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek oraz emisji papierów wartościowych – w przypadku rozbieżności danych podanych w kolumnie 10 i 10.1.

W roku 2015 skład orzekający wydał 1 opinię negatywnie opiniującą projekt wieloletniej prognozy finansowej związku międzygminnego (Celowy Związek Gmin MG-6 w Gorzowie Wlkp.). Ocena składu orzekającego podyktowana została, przede wszystkim – nie bilansowaniem się budżetu tego związku w latach 2016-2019 – co było niezgodne z art. 211 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

W opiniach o możliwości spłaty kredytu, pożyczki lub wykupu papierów wartościowych – wszystkie wydane opinie w tej sprawie były opiniami pozytywnymi - niemniej jednak w treści opinii składów orzekających formułowane były zalecenia dotyczące bieżącego analizowania realizacji dochodów oraz wydatków i na tej podstawie dokonywania odpowiedniej weryfikacji założeń budżetu w zakresie realizowanych zadań i wyniku budżetu oraz stałego monitorowania zadłużenia JST i analizowania wpływu jego wysokości - na stopień i sposób wykonywania zadań, w celu zachowania relacji z art. 242 i art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz możliwości nieprzerwanego realizowania zadań publicznych.

W opiniach dotyczących programu naprawczego – w roku 2015 Kolegium Izby pozytywnie zaopiniowało programy postępowania naprawczego Powiatu Gorzowskiego oraz Powiatu Sulęcińskiego. Powiat Gorzowski uchwalił program postępowania naprawczego (bez wezwania ze

strony Kolegium Izby) w związku z ubieganiem się o pożyczkę z budżetu państwa, w wysokości 46.925.000 zł – na podstawie art. 224 ustawy o finansach publicznych – na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu związanego ze spłatą części zobowiązań likwidowanego SPZOZ w Kostrzynie nad Odrą. Po uwzględnieniu planowanego do zaciągnięcia zobowiązania z budżetu państwa w Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu – relacja art. 242 ustawy o finansach publicznych nie została zachowana w roku 2015 natomiast relacja z art. 243 tej ustawy – nie została zachowana w latach 2015-2042.

Program ten został zaopiniowany pozytywnie.

Program postępowania naprawczego Powiatu Sulęcińskiego został uchwalony przez organ stanowiący tego Powiatu, bez wezwania ze strony Kolegium Izby, wobec braku możliwości spełnienia przez ten Powiat relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych w roku 2016 i 2017.

Uwagi składu orzekającego, który zaopiniował pozytywnie z uwagami Program Postępowania Naprawczego Powiatu Sulęcińskiego na lata 2015-2016 dotyczyły, między innymi: zaplanowanego w Programie procesu subrogacji zobowiązań Powiatu, mającego na celu zmianę wysokości spłacanych rozchodów w kolejnych latach oraz wydłużenie dotychczasowego okresu spłaty długu o sześć lat - do roku 2030 oraz związanych z tym wydatków budżetu Powiatu; zasadności ponownego przeanalizowania wybranych wartości w budżecie Powiatu w związku z ich wykonaniem, w I półroczu 2015 roku na poziomie przekraczającym 50% planu (Skład Orzekający przy formułowaniu opinii wziął pod uwagę pisemne wyjaśnienia Zarządu Powiatu, złożone w sprawie wykonania budżetu Powiatu w I półroczu 2015 r.).

Skład Orzekający uznał za uzasadnione poszukiwanie dalszych oszczędności w wydatkach i wskazał na konieczność zabezpieczenia środków finansowych do realizacji zadań publicznych przyjętych w budżecie Powiatu. Skład Orzekający wskazał również na konieczność finansowania wydatków bieżących i majątkowych Powiatu, z uwagi na sytuację tej jednostki – tylko ze środków pochodzących z dochodów budżetowych wobec braku możliwości planowania i zaciągania zobowiązań zwrotnych na ogólnych zasadach. Skład Orzekający odniósł się także do błędnych danych rachunkowych dotyczących wysokości wydatków budżetu w związku z procesem subrogacji zobowiązań oraz błędnej wysokości przychodów planowanych w roku 2015, podanej w Programie.

W roku 2015 – nie zostało złożone żadne odwołanie od opinii składów orzekających RIO w Zielonej Górze.

W roku 2015 – nie zostało złożone żadne powiadomienie skarbnika (głównego księgowego budżetu JST) – dotyczące dokonania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika.

W roku 2015 – nie wystąpił przypadek informowania wojewody oraz ministra właściwego do spraw finansów publicznych – o negatywnej opinii wydanej w sprawie przedłożonych przez organy wykonawcze JST sprawozdań z wykonania budżetu JST w roku 2014 - w związku z brakiem opinii negatywnych.

Wszystkie JST objęte nadzorem Izby uchwaliły budżety na 2015 r. w ustawowym terminie do 31 stycznia 2015 r. Po tym terminie – budżet uchwalił jeden związek powiatów. Jedna jednostka samorządu terytorialnego zaskarżyła do WSA dwa rozstrzygnięcia nadzorcze Kolegium Izby, dotyczące wprowadzenia zmian do uchwały budżetowej gminy. Skargi jednostki samorządu terytorialnego zostały oddalone przez WSA.

W roku 2015 Kolegium Izby nadal monitorowało zadłużenie lubuskich jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli.

Stosownie do art. 10a ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych Kolegium Izby sporządziło w 2015 r. raport o stanie gospodarki finansowej Powiatu Gorzowskiego w związku z ponownym zamiarem ubiegania się przez powiat o pożyczkę z budżetu państwa na spłatę zobowiązań publiczno-prawnych i cywilno-prawnych po Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kostrzynie nad Odrą w likwidacji.

W roku 2015 do Kolegium Izby nie wpłynęło zastrzeżenie do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym.

Pełną informację o rozstrzygnięciach nadzorczych badanych uchwał i zarządzeń oraz wydanych opiniach przedstawiają odpowiednio: tabela nr 1 (załącznik nr 2) i tabela nr 2 (załącznik nr 3).

Uchwały i zarządzenia organów jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków
pozostające we właściwości rzeczowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (j.t. Dz.U. z 2012 r., poz. 1113 ze zm.) oraz innych przepisów prawa materialnego stanowiących przepisy szczególne

1. Budżet

- 1) uchwały w sprawie procedury uchwalania budżetu i uchwały w sprawie zmiany procedury,
- 2) uchwały budżetowe i ich zmiany,
- 3) uchwały w sprawie ustalania wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego,
- 4) uchwały w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych.
- 5) uchwały proceduralne w sprawie określenia zakresu i formy informacji za I półrocze z przebiegu wykonania budżetu,
- 6) uchwały w sprawie utworzenia funduszu sołeckiego,
- 7) uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej oraz pomocy rzeczowej innym jednostkom samorządu terytorialnego.

2. Wieloletnia Prognoza Finansowa i jej zmiany.

3. Zobowiązania

- 1) uchwały w sprawie emitowania obligacji oraz określenia zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez organ wykonawczy JST,
- 2) uchwały w sprawie zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów,
- 3) uchwały w sprawie zaciągania krótkoterminowych pożyczek i kredytów,
- 4) uchwały w sprawie zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustaloną corocznie przez organ stanowiący,
- 5) uchwały w sprawie innych zobowiązań zaciąganych przez JST (uchwały w sprawie subrogacji, uchwały w sprawie zabezpieczenia prawidłowej realizacji umów w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową),
- 6) uchwały w sprawie udzielania poręczeń majątkowych,
- 7) uchwały w sprawie udzielania pożyczek.

4. Dotacje

- 1) uchwały ustalające stawki dotacji przedmiotowych dla zakładów budżetowych,
- 2) uchwały w sprawie trybu postępowania o udzielenie dotacji, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonania zleconego zadania – na inne zadania niż określone w ustawie z dnia 24 kwietnia o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 3) uchwały w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji udzielanych dla publicznego przedszkola, publicznej szkoły i placówki oświatowej, dla których organem założycielskim nie są jednostki samorządu terytorialnego,
- 4) uchwały w sprawie trybu udzielania i rozliczania oraz kontroli dotacji udzielanych dla niepublicznego przedszkola, niepublicznej szkoły i placówki oświatowej,
- 5) uchwały w sprawie wysokości i zasad ustalania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobek lub klub dziecięcy z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem do lat trzech,
- 6) uchwały w sprawie ustalenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru,
- 7) uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji celowej, trybu postępowania w sprawie udzielenia dotacji i sposobu jej rozliczania na zadania w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- 8) uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji celowej, trybu postępowania i sposobu jej rozliczania dla spółek wodnych,
- 9) uchwały w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu

5. Podatki i opłaty lokalne

- 1) uchwały w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej jako podstawa dla wymiaru podatku rolnego na obszarze gminy,
- 2) uchwały określające tryb i szczegółowe warunki zwolnienia z podatku rolnego gruntów, na których zaprzestano produkcji rolnej,
- 3) uchwały wprowadzające inne niż ustawowe zwolnienia i ulgi przedmiotowe w podatku rolnym,
- 4) uchwały wprowadzające inne niż ustawowe zwolnienia przedmiotowe w podatku leśnym,
- 5) uchwały określające wysokość stawek podatku od nieruchomości i wprowadzające zwolnienia przedmiotowe w tym podatku,
- 6) uchwały określające wysokość stawek podatku od środków transportowych i wprowadzające zwolnienia przedmiotowe w tym podatku,
- 7) uchwały wprowadzające opłatę od posiadania psów, określające wysokość tej opłaty, zasady ustalania i poboru oraz terminy płatności opłaty, wprowadzające zwolnienia przedmiotowe w tej opłacie,
- 8) uchwały wprowadzające opłatę reklamową
- 9) uchwały określające zasady ustalania i poboru oraz terminy płatności, wysokość stawek i zwolnienia przedmiotowe z opłat: targowej, miejscowej, uzdrowskiej,
- 10) uchwały w sprawie zarządzenia poboru ww. podatków i opłat w drodze inkasa, określające inkasentów i wynagrodzenie za inkaso,
- 11) uchwały w sprawie określenia wzorów formularzy informacji o gruntach oraz deklaracji na podatek rolny,
- 12) uchwały w sprawie określenia wzorów formularzy informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz deklaracji na podatek od nieruchomości,
- 13) uchwały w sprawie obniżenia kwoty stanowiącej średnią cenę sprzedaży drewna i przyjmowaną jako podstawa obliczenia podatku leśnego na obszarze gminy,
- 14) uchwały w sprawie określenia wzoru formularzy służących do składania informacji o lasach oraz deklaracji na podatek leśny na dany rok podatkowy,
- 15) wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalania stawki takiej opłaty oraz w sprawie ustalenia stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności,
- 16) terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 17) określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości.
- 18) opłaty prolongacyjne, o których mowa w ordynacji podatkowej
- 19) uchwały dotyczące pomocy publicznej *de minimis*

6. Uchwały w sprawie absolutorium dla organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego oraz związku międzygminnego

7. Uchwały w sprawie przyjęcia programu postępowania naprawczego

Tabela 1

Informacja o uchwałach i zarządzeniach jednostek samorządu terytorialnego i ich związków zbadanych w 2015 r. przez RIO

Lp.	Uchwały i zarządzenia w zakresie spraw finansowych dotyczące:	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń		Wyniki badania nadzorczego							
		Ogółem w 2015 r. (kol.5+6)	w tym: uchwały i zarządzeń organów wykonawczych	bez naruszenia prawa	z naruszeniem prawa (kol.7+8+9+12)	z tego:			z tego:		inne rozstrzygnięcia ¹³
						z nieistotnym naruszeniem prawa	wszczęte postępowania umorzono	nieważne (kol.10+11)	nieważne w części	nieważne w całości	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	budżetu	107 ¹⁴	X	94	13	11	2	0	0	0	0
2	zmian budżetu	3 740 ¹⁵	2 471	3 579 ¹⁶	161	150 ¹⁷	3	1	0	1	7
3	wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian	597	134	570	27	23	0	4	0	4	0
4	procedury uchwalania budżetu	6	0	6	0	0	0	0	0	0	0
5	emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez organ wykonawczy	17	0	17	0	0	0	0	0	0	0
6	zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustaloną corocznie przez organ stanowiący	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów	77	1	75	2	1	0	1	0	1	0
8	udzielania pożyczek	8	8	8	0	0	0	0	0	0	0
9	udzielania poręczeń	6	6	6	0	0	0	0	0	0	0
10	zaciągania krótkoterminowych pożyczek i kredytów	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0
11	zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego	180	0	168	12	0	0	12	6	6	0
12	podatków i opłat lokalnych	704	0	654	50	7	0	43	39	4	0
	w tym: opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	121	X	117	4	1	0	3	2	1	0
13	absolutorium	99	X	97	2	2	0	0	0	0	0
14	pozostałe uchwały i zarządzenia	591	78	589	2	0	0	2	0	2	0
	Ogółem	6 134	2 700	5 865	269	194	5	63	45	18	7

¹³ dotyczy uchwał i zarządzeń z naruszeniem prawa dotyczącego minionego roku budżetowego,¹⁴ w tym dwa budżety związków międzygminnych dotyczące roku 2016 a zbadanych w roku 2015,¹⁵ w tym 441 uchwał i zarządzeń zmieniających budżet w 2014 roku a zbadanych w roku 2015,¹⁶ w tym 408 uchwał i zarządzeń zmieniających budżet w 2014 roku a zbadanych w roku 2015,¹⁷ w tym 26 uchwał i zarządzeń zmieniających budżet w 2014 roku a zbadanych w roku 2015,

Wyniki działalności opiniodawczej w roku 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba wydanych opinii				
		Razem	Charakter wydanych opinii			
			pozytywne	pozytywne z uwagami	pozytywne z zastrzeżeniami	negatywne
opinie w sprawie:						
1	2015 r. - ogółem	752	618	104	25	5
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek,	49	49	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych jst,	104	67	32	4	1
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze,	102	77	21	3	1
	d) sprawozdań z wykonania budżetu jst,	104	76	23	5	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium,	101	97	2	1	1
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych,	7	7	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ufp),	41	39	2	0	0
	h) uchwał w sprawie nieudzielenia absolutorium,	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych,	104	80	18	5	1
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 ufp),	40	37	3	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ufp),	98	88	2	7	1
l) programu postępowania naprawczego.	2	1	1	0	0	
z tego:						
2	2015 r. - gminy	589	484	88	15	2
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek,	41	41	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych jst,	80	50	28	2	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze,	80	61	16	2	1
	d) sprawozdań z wykonania budżetu jst,	81	58	20	3	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium,	79	75	2	1	1
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych,	7	7	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ufp),	29	28	1	0	0
	h) uchwał w sprawie nieudzielenia absolutorium,	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych,	80	61	16	3	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 ufp),	32	29	3	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ufp),	80	74	2	4	0
l) programu postępowania naprawczego.	0	0	0	0	0	
3	2015 r. - powiaty	88	67	10	10	1
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek,	5	5	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych jst,	12	8	2	2	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze,	12	9	2	1	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu jst,	12	8	2	2	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium,	12	12	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych,	0	0	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ufp),	4	3	1	0	0
h) uchwał w sprawie nieudzielenia absolutorium,	0	0	0	0	0	

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba wydanych opinii				
		Razem	Charakter wydanych opinii			
			pozytywne	pozytywne z uwagami	pozytywne z zastrzeżeniami	negatywne
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych,	12	8	2	2	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 ufp),	4	4	0	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ufp),	13	9	0	3	1
	l) programu postępowania naprawczego.	2	1	1	0	0
	2015 r. - miasta na prawach powiatów	17	17	0	0	0
4	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek,	1	1	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych jst,	2	2	0	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze,	2	2	0	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu jst,	2	2	0	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium,	2	2	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych,	0	0	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ufp),	2	2	0	0	0
	h) uchwał w sprawie nieudzielenia absolutorium,	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych,	2	2	0	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 ufp),	2	2	0	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ufp),	2	2	0	0	0
	l) programu postępowania naprawczego.	0	0	0	0	0
	2015 r. - samorządy województw	10	10	0	0	0
5	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek,	2	2	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych jst,	1	1	0	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze,	1	1	0	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu jst,	1	1	0	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium,	1	1	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych,	0	0	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ufp),	1	1	0	0	0
	h) uchwał w sprawie nieudzielenia absolutorium,	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych,	1	1	0	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 ufp),	1	1	0	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ufp),	1	1	0	0	0
	l) programu postępowania naprawczego.	0	0	0	0	0
	2015 r. - związki międzygminne	44	36	6	0	2
6	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek,	0	0	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych jst,	7	4	2	0	1
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze,	7	4	3	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu jst,	8	7	1	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium,	7	7	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych,	0	0	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ufp),	5	5	0	0	0
	h) uchwał w sprawie nieudzielenia absolutorium,	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba wydanych opinii				
		Razem	Charakter wydanych opinii			
			pozytywne	pozytywne z uwagami	pozytywne z zastrzeżeniami	negatywne
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych,	7	6	0	0	1
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 ufp),	1	1	0	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ufp),	2	2	0	0	0
	2015 r. - związki międzypowiatowe	4	4	0	0	0
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek,	0	0	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych jst,	2	2	0	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze,	0	0	0	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu jst,	0	0	0	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium,	0	0	0	0	0
7	f) możliwości wykupu papierów wartościowych,	0	0	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ufp),	0	0	0	0	0
	h) uchwał w sprawie nieudzielenia absolutorium,	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych,	2	2	0	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 ufp),	0	0	0	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ufp),	0	0	0	0	0

III. Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej

(działalność kontrolna oraz wykonanie rocznego planu kontroli)

I. Realizacja planu kontroli

Liczbę i rodzaj planowanych i realizowanych kontroli przedstawia poniższa tabela:

Jednostki kontrolowane	Rodzaj i liczba kontroli				
	kompleksowe plan/realizacja	problemowe plan/ realizacja	dorażne plan/ realizacja	sprawdzające plan/ realizacja	OGÓŁEM plan/ realizacja
Gminy	19 / 19	7/7	- / 1	- / -	26 / 27
Powiaty (ziemskie)	2/ 2	1 /1	- / -	- / -	3 / 3
Województwo samorządowe	1 / 1	2 / 2	- / -	- / -	3 / 3
Pozostałe	- / -	1 / 1	- / -	- / -	1 / 1
RAZEM	22 / 22	11 / 11	- / 1	- / -	33 / 34

1. Kontrole kompleksowe

1.1 Plan

Plan kontroli na rok 2015 został przyjęty uchwałą Nr 242/2014 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze z dnia 25 listopada 2014 r. i przewidywał podjęcie w 2015 roku **22** kontroli kompleksowych jednostek samorządu terytorialnego, w tym:

- 2 powiatów (Krośnieński, Sulęciński),
 - 4 miast (Gubin, Kostrzyn nad Odrą, Żary, Łęknica),
 - 9 gmin miejsko – wiejskich (Cybinka, Czerwieńsk, Dobiegniew, Małomice, Międzyrzecz, Słubice, Sulęcín, Szlichtyngowa, Zbąszynek)
 - 6 gmin wiejskich (Lipinki Łużyckie, Nowa Sól, Przytoczna, Słońsk, Szczaniec, Żagań)
- oraz Województwa Lubuskiego.

1.2 Realizacja

Spośród podjętych w 2015 roku 22 kontroli kompleksowych, do dnia 31 grudnia 2015 roku zakończono kontrole **20** jednostek, tj. – 2 powiatów (Krośnieński, Sulęciński), 3 miast (Gubin, Kostrzyn nad Odrą, Łęknica), 8 gmin miejsko – wiejskich (Cybinka, Dobiegniew, Małomice, Międzyrzecz, Słubice, Sulęcín, Szlichtyngowa, Zbąszynek) i 6 gmin wiejskich (Lipinki Łużyckie, Nowa Sól, Przytoczna, Słońsk, Szczaniec, Żagań) oraz Województwa Lubuskiego. Rozpoczęte w 2015 r. kontrole 2 jednostek, tj. Miasta Żary oraz Miasta i Gminy Czerwieńsk zostały zakończone w styczniu 2016 roku.

Opisana wyżej realizacja planu kontroli kompleksowych zapewnia wykonanie określonego w art. 7 ust. 1 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych obowiązku przeprowadzenia co najmniej raz na cztery lata kompleksowej kontroli gospodarki finansowej każdej jednostki samorządu terytorialnego.

2. Kontrole problemowe

2.1 Plan

Plan kontroli na 2015 r. przewidywał przeprowadzenie **10** kontroli problemowych, jednostek samorządu terytorialnego.

2.2 Realizacja

W 2015 roku przeprowadzono ogółem **11** kontroli problemowych, w tym 10 kontroli problemowych koordynowanych.

Przeprowadzone kontrole dotyczyły:

1) inwentaryzacji składników mienia jednostek samorządu terytorialnego – 5 kontroli koordynowanych w Gminie Przytoczna, Mieście Żary, Województwie Lubuskim, Gminie Czerwieńsk oraz Powiecie Sulęcińskim;

Program kontroli koordynowanej w zakresie inwentaryzacji składników mienia jednostek samorządu terytorialnego przygotowała Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu. Celem koordynowanej kontroli koordynowanej było sprawdzenie zgodności z prawem przeprowadzania inwentaryzacji przez jednostki samorządu terytorialnego, której wyniki mają wpływ na rzetelność sporządzanych sprawozdań;

2) dochodów z mienia wynikających z tytułów cywilno-prawnych w kontekście art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – 5 kontroli koordynowanych w gminach miejsko-wiejskich (Cybinka, Międzyrzecz, Słubice, Kostrzyn nad Odrą) oraz w Województwie Lubuskim;

Program kontroli koordynowanej przygotowała Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku. Celem kontroli koordynowanej było sprawdzenie wykonywania przez jednostki samorządu terytorialnego ustawowego obowiązku ustalania przypadających im należności pieniężnych oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

3) sporządzania i przekazywania wybranych sprawozdań (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach).

3. Kontrole doraźne i sprawdzające

3.1 Kontrole doraźne

Plan kontroli na 2015 r. nie zawierał ustalonej liczby kontroli doraźnych przewidzianych do przeprowadzenia, ponieważ corocznie liczba takich kontroli uzależniona jest od wpływających do Izby

skarg, wniosków i sygnałów. W 2015 roku przeprowadzono jedną kontrolę doraźną w Gminie Bytnica w zakresie dochodów z tytułu podatków.

3.2 Kontrole sprawdzające

Sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych dokonywane było przez inspektorów kontroli podczas każdej kontroli kompleksowej. W 2015 r. nie były podejmowane odrębne kontrole, o których stanowi art. 7a ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

II. Wyniki działalności kontrolnej

Stwierdzone podczas kontroli fakty, stanowiące podstawę do oceny działalności kontrolowanych jednostek przedstawiane były w protokołach kontroli. W kierowanych do kierowników jednostek, po zakończeniu kontroli, wystąpieniach pokontrolnych wskazywano źródła i przyczyny nieprawidłowości, ich rozmiary, osoby odpowiedzialne oraz wnioski zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i usprawnienia badanej działalności.

Po zakończonych 34 kontrolach, wystąpienia takie skierowano do 30 jednostek, w których wskazano 365 wniosków pokontrolnych, zmierzających do usunięcia nieprawidłowości i usprawnienia działalności badanych podmiotów. Po zakończeniu 2 kontroli problemowych (Miasto Łęknica i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach) nie kierowano wystąpień pokontrolnych w związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości. Pozostałe 2 wystąpienia pokontrolne po opracowaniu zostaną przesłane do kontrolowanych jednostek w terminie określonym w art. 9 ust. 2 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

W przypadkach stwierdzonych nieprawidłowości kwalifikowanych jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych do rzecznika dyscypliny finansów publicznych kierowane były zawiadomienia o popełnieniu czynów naruszających dyscyplinę finansów publicznych. Ogółem w 2015 r., w okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015 r., do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych skierowano 12 zawiadomień dotyczących 13 osób i 24 przypadków popełnienia czynów noszących znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Zawiadomienia dotyczyły popełnienia następujących czynów określonych w ustawie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych:

- art. 8 pkt 1, tj. udzielenie dotacji z naruszeniem trybu - 1 przypadek,
- art. 14 pkt 1- 4, tj. nieopłacenie w terminie przez jednostkę sektora finansów publicznych: składek na ubezpieczenia społeczne, składek na ubezpieczenie zdrowotne, składek na Fundusz Pracy oraz składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - 4 przypadki,
- art. 15, tj. zaciągnięcie zobowiązania z przekroczeniem zakresu upoważnienia określonego uchwałą budżetową – 2 przypadki,
- art. 17 ust. 1 pkt 5, tj. niezamieszczenie w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o udzieleniu zamówienia - 1 przypadek,
- art. 17 ust. 5, tj. niewyłączenie z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego osoby podlegającej wyłączeniu z takiego postępowania na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych - 1 przypadek,

- art. 17 ust. 6, tj. zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych - 2 przypadki,
- art. 18 pkt 1, tj. zaniechanie przeprowadzenia inwentaryzacji albo przeprowadzenie lub rozliczenie inwentaryzacji w sposób niezgodny z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości - 10 przypadków,
- art. 18b pkt 1, tj. nienależyte dokonanie wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczej lub finansowej z planem finansowym mające wpływ na dokonanie wydatku powodującego przekroczenie kwoty wydatków ustalonej w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych - 3 przypadki.

Po zakończonych kontrolach inspektorzy sporządzali zestawienia wyników przeprowadzonych kontroli, na podstawie których przygotowywane było zbiorcze zestawienie nieprawidłowości.

Ogółem stwierdzono 321 nieprawidłowości w następujących grupach tematycznych:

- I. Ustalenia organizacyjne – 26,
- II. Księgowość i sprawozdawczość budżetowa – 54,
- III. Budżet jednostki samorządu terytorialnego:
 - III.1. Ogólne zagadnienia dotyczące planowania i wykonywania budżetu – 12,
 - III.2. Dochody budżetowe – 93,
 - III.3. Wydatki budżetowe – 35,
 - III.4. Zamówienia publiczne – 24,
 - III.5. Rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji – 23,
 - III.6. Dług publiczny – 2,
- IV. Gospodarka mieniem – 50,
- V. Rozliczenia jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi – 2.

III. Rozpatrywanie skarg przez Regionalną Izbę Obrachunkową

Regionalne izby obrachunkowe są organami właściwymi do rozpatrywania skarg dotyczących zadań lub działalności rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa w zakresie spraw finansowych (art. 229 pkt 1 Kodeksu postępowania administracyjnego). Skargi na organy stanowiące w pozostałym zakresie oraz skargi na organy wykonawcze JST w sprawach należących do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej rozpatruje wojewoda. Inne skargi na organy wykonawcze rozpatrywane są odpowiednio przez radę gminy, radę powiatu i sejmik województwa.

W 2015 r. do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze wpłynęły 24 skargi, w których podnoszono naruszenie praworządności lub interesów osób wnoszących, w tym 4 dotyczyły działalności organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego. W porównaniu z 2014 r. odnotowano wzrost o 20,0% skarg skierowanych do Regionalnej Izby Obrachunkowej – w 2014 r. do Izby wpłynęło 20 skarg, w tym 2 dotyczące organów stanowiących JST.

Skargi na działalność organów jednostek samorządu terytorialnego

Skarga		Ogółem	z tego:	
			rozpatr. przez Izbę	przekazane wg właściwości
1.	na działalność organów stanowiących - art. 229 pkt 1 kpa, z tego:	4	4	0
a)	związane z podejmowaniem uchwał przez organy stanowiące JST	4	4	0
b)	pozostałe	0	0	0
2.	na działalność organów wykonawczych , z tego:	20	0	14*
a)	na wójta (burmistrza, prezydenta) i kierowników gminnych jednostek organizacyjnych - art. 229 pkt 3 kpa	14	0	9
b)	na zarząd powiatu i starostę oraz kierowników powiatowych jednostek organizacyjnych - art. 229 pkt 4 kpa	2	0	2
c)	na zarząd i marszałka województwa - art. 229 pkt 5 kpa	4	0	3
razem:		24	4	14*

*Do Izby wpłynęło 6 pism anonimowych, które stosownie do §8 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 roku w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz.U. Nr 5, poz. 46) pozostawiono bez rozpoznania.

W skargach dotyczących działalności organów stanowiących JST podnoszone zarzuty dotyczyły:

- naruszenia trybu podejmowania uchwał (2);
- uchwały w sprawie określenia stawek podatków i opłat lokalnych (1) (uchwała w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty);
- uchwały w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej (1).

Kolegium Izby badając uchwały organów stanowiących, na które wpłynęły skargi nie stwierdziło naruszenia prawa. Wnoszący skargi zostali poinformowani o wyniku badania uchwał przez Kolegium Izby.

W 2015 r. do Regionalnej Izby Obrachunkowej wpłynęło 20 skarg na działalność organów wykonawczych JST (art. 229 pkt 3 - 5 kpa), z tego 14 na działalność wójtów, burmistrzów, prezydentów, 2 na działalność starostów i zarządów powiatów oraz 4 na działalność marszałka i zarządu województwa. 14 z 20 ww. skarg przekazane zostały do rozpatrzenia właściwym organom, tj. radzie gminy (9), radzie powiatu (2) oraz sejmikowi województwa (3), zgodnie z art. 231 kpa.

Podnoszone w skargach i pismach (w tym także przekazywanych wg właściwości) sprawy dotyczące organów JST są uwzględniane przez Izbę w przeprowadzanych kontrolach gospodarki finansowej JST.

Skargi na działalność organów JST kierowane były do Izby najczęściej przez radnych i osoby fizyczne.

Podmioty kierujące skargi i pisma na działalność organów JST	Liczba skarg	w tym dotyczących działalności:	
		organów stanowiących	organów wykonawczych
radni	4	3	1
stowarzyszenia	1	1	0
osoby fizyczne	9	0	9
anonimowe	6	0	6
pozostałe	4	0	4
razem	24	4	20

IV. Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń

Zadania realizowane przez Wydział Informacji Analiz i Szkoleń (WIAiSz) w 2015 roku obejmowały zagadnienia wynikające z ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, a także wewnętrznej struktury izby uwzględnionej w przyjętym ramowym planie pracy na 2015 r.

Podstawowe zadania były realizowane głównie w ramach pięciu obszarów działalności, obejmujących:

- przygotowanie materiałów i analiz związanych z działalnością nadzorczą i opiniodawczą Izby,
- obsługę Kolegium Izby,
- kontrolę (formalną i rachunkową) sprawozdawczości budżetowej i finansowej JST,
- działalność informacyjną oraz analizy gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego,
- przygotowanie i organizację szkoleń dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego.

1. Przygotowanie materiałów związanych z kompetencjami Kolegium i Składów Orzekających

Stosownie do ustaleń określonych w uchwale Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w sprawie przyjęcia ramowego planu pracy Izby na rok 2015, zadania Wydziału związane z nadzorem obejmowały m.in.:

- kontrolę rachunkową i przygotowanie uwag merytorycznych do projektu budżetu i uchwał budżetowych oraz uchwał i zarządzeń w sprawie zmian budżetów JST,
- kontrolę rachunkową i przygotowanie uwag merytorycznych do projektu w sprawie WPF, uchwał w sprawie WPF oraz uchwał i zarządzeń w sprawie zmian WPF;
- przygotowanie uwag do pozostałych uchwał wynikających z rozszerzonego nadzoru,
- przygotowanie analizy do informacji o przebiegu wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za pierwsze półrocze i sprawozdań rocznych z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego,
- przygotowanie analizy i informacji dotyczących możliwości spłaty kredytu i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych.

W roku 2015 Wydział przygotował uwagi merytoryczne do 105 projektów budżetów, 105 uchwał budżetowych oraz 6 134 uchwał i zarządzeń, w tym 3 740 uchwał i zarządzeń dotyczących zmian **budżetu** oraz do 597 uchwał w sprawie **WPF** i uchwał/zarządzeń w sprawie zmian WPF.

Ponadto w wydziale przygotowano i sporządzono materiały informacyjne oraz analizy na potrzeby działalności opiniodawczej Składów Orzekających dotyczące:

- opinii o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki (49);
- opinii o przebiegu wykonania budżetu JST za I półrocze 2015r.(102);
- opinii dot. sprawozdania z wykonania budżetu JST za 2014 (104);
- opinii o możliwości wykupu papierów wartościowych (7);
- opinii o projektach budżetów JST (104) oraz projektach uchwał w sprawie WPF (104),
- opinii w sprawie programu postępowania naprawczego (2).

W roku 2015 100% ogółu lubuskich JST przekazywało do tut. Izby projekty budżetów, uchwały budżetowe oraz uchwały i zarządzenia zmieniające budżet z wykorzystaniem elektronicznego systemu zarządzania budżetami JST BeSTii@ (jednocześnie z zachowaniem formy papierowej).

Począwszy od roku 2010 jednostki samorządu terytorialnego przekazują do Izby w systemie BeSTii@ także projekty uchwał w sprawie WPF, następnie uchwały w sprawie WPF oraz uchwały w sprawie zmian WPF. W miarę potrzeb dane z wieloletnich prognoz finansowych (generowane z wykorzystaniem systemu BeSTii@) przekazywane były w formie elektronicznej do Ministerstwa Finansów.

Ponadto, podkreślić należy, że w efekcie zmian wprowadzonych w ustawie o finansach publicznych w rozporządzeniu w sprawie wieloletniej prognozy finansowej JST – od roku 2013 uchwały w sprawie WPF lub jej zmiany przekazywane są do Regionalnej Izby Obrachunkowej wyłącznie w formie elektronicznej (opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym) z wykorzystaniem aplikacji wskazanej przez Ministra Finansów (system BeSTii@).

2. Sprawozdawczość budżetowa JST

W roku 2015 jednostki samorządu terytorialnego przekazywały sprawozdania budżetowe do regionalnej izby obrachunkowej za IV kwartał 2014 roku oraz sprawozdania miesięczne Rb-27S i Rb-28S za grudzień 2014 r., za styczeń i listopad 2015 i za okresy: I, II i III kwartał 2015 roku zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2014 r., poz. 119 ze zm.).

Sprawozdania budżetowe które wpływały do Izby w roku 2015 można podzielić wg następujących okresów sprawozdawczych:

- miesięczne grudniowe, listopadowe i styczniowe (Rb-27S i Rb-28S).
- kwartalne za I, II i III (Rb-27S i Rb-28S, Rb-NDS, Rb-30S, Rb-34S, Rb-27ZZ, Rb-50).
- roczne (Rb-27S i Rb-28S, Rb-NDS, Rb-30S, Rb-34S, Rb-PDP, Rb-ST, Rb-27ZZ, Rb-50).

Terminy przekazywania sprawozdań oraz odbiorcy sprawozdań w zakresie JST zostały określone w załączniku nr 44 ww. rozporządzenia.

Wydział Informacji Analiz i Szkoleń prowadził kontrolę sprawozdań dotyczącą ich poprawnego przygotowania, zgodności z podjętymi uchwałami, danymi przekazanymi z Ministerstwa Finansów w zakresie planowanych i wykonanych dochodów z tytułu subwencji ogólnej, udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przez dysponentów środków budżetowych w zakresie planowanych i przekazanych kwot dotacji.

W roku 2015 do regionalnej izby obrachunkowej ogółem wpłynęło **2 960** sprawozdań budżetowych z wykonywania procesów finansów publicznych (w 2014 r. 2 936 sprawozdań), które następnie Izba przekazała do Ministerstwa Finansów w wersji elektronicznej. Wśród zbadanych sprawozdań **567** (19,2%) stanowiły korekty.

W 2015 roku do izby wpływały także korekty sprawozdań budżetowych za lata ubiegłe, tj. za rok 2010, rok 2011, rok 2012, rok 2013 oraz 2014. Korekty dotyczyły najczęściej następujących sprawozdań: Rb-27S i 28S miesięcznych/rocznych z wykonania planu dochodów i wydatków

budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, sprawozdania Rb-NDS kwartalnego o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego) oraz sprawozdania Rb-30S kwartalnego sprawozdania z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych.

W ogólnej liczbie 2 960 sprawozdań budżetowych przekazanych przez Izbę do Ministerstwa Finansów 100 sprawozdań (w tym 17 korekt) dotyczyło sprawozdania Rb-PDP.

Na podstawie wyników działalności nadzorczej i kontrolnej Regionalna Izba Obrachunkowa stosownie do art. 10 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych stwierdziła nieprawidłowości w zakresie danych dotyczących naliczenia subwencji, w szczególności skutków udzielonych ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości oraz od środków transportowych od osób fizycznych oraz skutków obniżenia górnych stawek podatku od nieruchomości oraz od środków transportowych od osób fizycznych i prawnych.

Jednostki samorządu terytorialnego sporządzają i przekazują sprawozdania wyłącznie w formie elektronicznej (plik bazy danych) opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Reguła ta dotyczy wszystkich sprawozdań budżetowych, a także sprawozdań kwartalnych Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami oraz sprawozdań kwartalnych Rb-50 o dotacjach, odpowiednio o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego. JST przesyłały do regionalnej izby obrachunkowej do wiadomości sprawozdania Rb-50D, Rb-50W oraz Rb-27ZZ z wykorzystaniem programu BeSTi@. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej, sprawozdania te powinny wpływać do regionalnej izby obrachunkowej wyłącznie w formie elektronicznej.

Sprawozdawczość budżetowa przekazywana była przez zarządy jednostek samorządu terytorialnego do regionalnej izby obrachunkowej, a następnie regionalna izba obrachunkowa przekazywała je do Ministerstwa Finansów w formie pliku bazy danych za pośrednictwem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego - BeSTi@.

Liczba sprawozdań budżetowych JST otrzymanych i zbadanych przez Regionalną Izbę Obrachunkową w latach 2014 i 2015

Nazwa sprawozdania*	Liczba zbadanych sprawozdań ogółem w 2014 r.			Liczba zbadanych sprawozdań ogółem w 2015 r.		
	pierwotne	korekty	razem	pierwotne	korekty	razem
Rb-27S	626	215	841	730	240	970
Rb-28S	626	131	757	730	89	819
Rb-NDS	420	239	659	414	163	577
Rb-PDP	83	14	97	83	17	100
Rb-ST	105	10	115	105	10	115
Rb-30S	167	62	229	158	38	196
Rb-34S	91	14	105	95	10	105
Rb-28NWS	128	5	133	78	-	78
Razem sprawozdania przekazane do MF	2 246	690	2 936	2 393	567	2 960

* W ogólnej liczbie sprawozdań nie ujęto sprawozdań Rb-Z, Rb-N, Rb-UZ i Rb-UN, które są sporządzane na podstawie rozporządzenia MF z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora publicznego w zakresie operacji finansowych (j.t. Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

Najczęściej występujące nieprawidłowości stwierdzone w wyniku kontroli formalnej i rachunkowej sprawozdań budżetowych JST w 2015 roku dotyczyły:

Rb-27S sprawozdanie z wykonania planu dochodów:

- brak zgodności danych planowanych i wykonanych dochodów dotyczących subwencji lub udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych z kwotami przekazanymi przez Ministra Finansów,
- brak zgodności wykazanego planu dochodów w sprawozdaniu z planem wynikającym z uchwały budżetowej po zmianach,
- brak bilansowania należności i dochodów. Sprawozdanie winno bilansować się w następujący sposób: „należności” minus „potrącenia” minus „dochody wykonane (wpłaty – zwroty)” plus nadpłaty = „należności pozostałe do zapłaty (ogółem)”,
- wykazanie należności w sprawozdaniu w układzie klasyfikacji budżetowej w kwotach innych, niż wynika to z ewidencji księgowej,
- niewykazanie stanu zaległości lub wykazanie w kwocie wyższej od „należności pozostałych do zapłaty-ogółem”.

Rb-28S sprawozdanie z wykonania planu wydatków:

- brak zgodności planów wykazanych w sprawozdaniu z planami wg uchwały budżetowej po zmianach,
- brak zachowania spójności kwot zobowiązań wymagalnych w porównaniu ze sprawozdaniem Rb-Z,
- niewykazanie w kolumnie 11 w sprawozdaniu za IV kwartał wydatków niewygasających,
- niewykazanie w kolumnie 10 w sprawozdaniu za IV kwartał wydatków zrealizowanych w ramach funduszu sołeckiego.

Rb-NDS sprawozdanie o nadwyżce/deficycie:

- niedokonanie zmian w sprawozdaniu Rb-NDS w przypadku sporządzenia korekty sprawozdania Rb-27S lub Rb-28S,
- niewykazanie w pozycji D13 lub D17 (kolumna wykonanie) faktycznie osiągniętej przez JST nadwyżki z lat ubiegłych lub wolnych środków,
- wykazanie w kolumnie „Wykonanie” wolnych środków w kwocie wyższej od faktycznie będącej w dyspozycji jednostki, wliczonych na podstawie bilansu z wykonania budżetu za rok poprzedni lub w kwocie wyższej niż wynika to z uchwały budżetowej,
- błędnie określone kwoty w poz. D131 i D161 (środki na pokrycie deficytu),
- brak wyszczególnienia w przychodach i rozchodach kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych,
- niewykazywanie w rozchodach w pozycji D22 pożyczek udzielonych przez JST oraz w przychodach w pozycji D12 spłat pożyczek udzielonych,
- niewłaściwe wypełnienie części E sprawozdania w zakresie źródeł finansowania planowanego deficytu,
- wykazanie w części F sprawozdania kwot wyłączeń z art. 243 ustawy o finansach publicznych niezgodnych z kwotami wyłączeń wykazanymi w Wieloletniej Prognozie Finansowej,

- niewypełnienie lub wskazanie błędnej kwoty w poz. F2. sprawozdania, kwot związanych z zobowiązaniami związku współtworzonego przez JST.

Rb-30S sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych:

- niezgodność planów wykazanych w sprawozdaniu z planem przychodów i kosztów samorządowego zakładu budżetowego, stanowiący załącznik do uchwały budżetowej,
- wykazanie dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji w przychodach, zamiast w dziale D „Informacja o finansowaniu inwestycji zakładu budżetowego”,
- wykazanie w przychodach dotacji przedmiotowej w kwocie brutto zamiast w kwocie netto, brak ujęcia podatku VAT w „informacji o rozliczeniu kasowym z budżetem”,
- niezgodność stanu środków obrotowych wykazany na początek okresu sprawozdawczego (po stronie planu i wykonania winien być taki sam) ze stanem środków obrotowych wykazanym po stronie wykonania na koniec okresu sprawozdawczego roku poprzedniego,
- nieprawidłowe wypełnienie Informacji o rozliczeniu kasowym z budżetem w zakresie wpłaty nadwyżki środków obrotowych, podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku VAT od otrzymanych dotacji przedmiotowych.

Rb-34S sprawozdanie z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych:

- brak zachowania wymaganej ciągłości w wyliczeniu stanu środków pieniężnych na koniec okresu sprawozdawczego

Rb-PDP sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych:

- brak zachowania spójności ze sprawozdaniem Rb-27S w zakresie skutków obniżenia górnych stawek podatków, skutków udzielonych ulg, umorzeń, zwolnień oraz skutków decyzji wydanych przez organ podatkowy.

Rb-ST sprawozdanie o stanie środków na rachunkach bankowych:

- brak zgodności stanu środków na rachunku wydatków niewygasających wykazany w części „Informacja o środkach na rachunkach bankowych JST” z kolumną 11 sprawozdania Rb-28S.

Jednostki samorządu terytorialnego sporządzają i przekazują sprawozdania wyłącznie w formie elektronicznej (plik bazy danych). Sprawozdania takie powinny być podpisane bezpiecznym podpisem elektronicznym w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 roku o podpisie elektronicznym (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 262 ze zm.) weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Należy jednak zauważyć, że pomimo podpisywania sprawozdań ważnymi podpisami elektronicznymi, niektóre JST nadal przesyłały do izby wersję papierową tych sprawozdań.

W zakresie kontroli pod względem rachunkowym i formalnym wniosków o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytków dochodów -w specjalnych strefach ekonomicznych (rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 kwietnia 2004 roku Dz.U. Nr 65, poz. 599 z późn. zm.) – zbadano i przekazano do Ministerstwa Finansów 1 wniosek.

Analiza informacji o przebiegu wykonania budżetu JST za pierwsze półrocze 2015 r. oraz analiza sprawozdania rocznego z wykonania planów finansowych za 2014 r. była przekazywana przez Wydział Informacji Analiz i Szkoleń do Kolegium i stanowiła jeden z podstawowych dokumentów

służących do przygotowania opinii przez składy orzekające. Ponadto informacje wynikające ze sprawozdawczości budżetowej służyły do opracowania szczegółowych materiałów analitycznych z realizacji zadań finansowych jednostek samorządowych województwa lubuskiego.

3. Sprawozdawczość w zakresie operacji finansowych

Regionalna Izba Obrachunkowa w Zielonej Górze na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (j.t. Dz. U. z 2014 r., poz. 1773) zobowiązana była w 2015 roku do pośredniczenia w przekazywaniu do GUS sprawozdawczości kwartalnej. Regionalne izby obrachunkowe zobowiązane zostały ww. rozporządzeniem do przyjmowania od jednostek samorządu terytorialnego, zarówno w formie elektronicznej, jak i w formie dokumentu, sprawozdań łącznych w powyższym zakresie. Są to następujące sprawozdania:

- Rb-N – kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych,
- Rb-Z – kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji,
- Rb-UN – roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie należności z tytułu papierów wartościowych według wartości księgowej,
- Rb-UZ – roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych.

Do sporządzania sprawozdań obejmujących należności, zobowiązania oraz poręczenia i gwarancje w sektorze samorządowym zobowiązane są z powołanym wyżej aktem prawnym:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których JST jest organem założycielskim,
- samorządowe instytucje kultury posiadające osobowość prawną,
- samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw.

Najczęściej występujące nieprawidłowości w sprawozdaniach łącznych w zakresie samorządowych osób prawnych, dla których JST jest organem założycielskim:

- nie dotrzymanie terminów przesyłania sprawozdań do RIO, zarówno formy papierowej, jak i elektronicznej;
- brak spójności sprawozdań rocznych z uzupełniającymi, niespójność sprawozdań Rb-Z z Rb-UZ i podobnie Rb-N z Rb-UN;
- błędy formalne (brak podpisu osób upoważnionych oraz pieczętek);
- błędne wypełnianie struktury terminowej zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów oraz wyemitowanych papierów wartościowych wg pierwotnego oraz pozostałego terminu zapadalności (niewłaściwe wypełnienie kol. C1 i C2 oraz C3 i C4);
- brak uzupełnienia w Rb-Z i Rb-N części C oraz w Rb-UZ i Rb-UN części D dotyczącej liczby podmiotów, dla których jednostka sprawozdawcza jest organem założycielskim;
- wykazywanie gotówki w kasie w innych grupach podmiotów zamiast w grupie III, a więc w tych, do których nie należy podmiot sporządzający sprawozdanie.

Ze względu na przekazywanie ww. sprawozdań do Izby poza systemem BeSTi@ stwierdzono następujące nieprawidłowości formalne:

- brak opisu na skorygowanych sprawozdaniach (sprawozdania w formie papierowej często nie są zaznaczone jako korekta).

Najczęściej występujące nieprawidłowości w sprawozdaniach w zakresie budżetu JST stwierdzone w 2015 roku to:

Rb-Z sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji:

- niewykazywanie zobowiązań wymagalnych, w tym samorządowych zakładów budżetowych, lub wykazywanie w kwotach innych niż wynika to z Rb-28S,
- niewykazywanie wszystkich zobowiązań zaliczanych do długu publicznego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym do długu Skarbu Państwa,
- nieprawidłowe wykazywanie kwot zobowiązań w układzie podmiotowym (wg grup dłużników),
- brak wykazania lub wykazanie nieprawidłowej kwoty poręczeń i gwarancji w części B sprawozdania,
- niewykazywanie lub wykazywanie błędnej kwoty zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek w danych uzupełniających o kredytach i pożyczkach JST na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. ust. 1 pkt 2 ufp (część C1) oraz zobowiązań wynikających z zawartych umów o terminie płatności, na okres dłuższy niż 6 miesięcy, przypadający na lata następne (część C2).

Rb-UZ roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych:

- brak korelacji pomiędzy danymi wykazanymi w sprawozdaniach Rb-UZ i Rb-Z za IV kwartał,
- rozbieżności w zakresie podmiotów (wierzycieli), wobec których wykazano zobowiązania w sprawozdaniach Rb-Z i Rb-UZ,
- błędne wypełnienie struktury terminowej zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów oraz wyemitowanych papierów wartościowych wg pierwotnego oraz pozostałego terminu zapadalności (niewłaściwe wypełnienie kol. C1 i C2 oraz C3 i C4).

Rb-N sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych:

- w wierszach „depozyty na żądanie” lub depozyty terminowe” wykazywanie błędnych kwot środków pieniężnych na rachunku bankowym,
- brak wykazania należności z tytułu „udzielonych pożyczek”,
- wykazywanie danych dotyczących stanu gotówki w niewłaściwych grupach podmiotów (dłużników) lub nie uzupełnianie wiersza „gotówka”, pomimo, że na dzień sprawozdawczy były środki w kasie jednostki,
- wykazywanie danych dotyczących środków zgromadzonych na rachunkach bankowych (depozyty na żądanie lub depozyty terminowe) w niewłaściwych grupach podmiotów (dłużników),
- wykazywanie nieprawidłowych kwot należności wymagalnych i pozostałych należności,
- nieuwzględnienie należności samorządowych zakładów budżetowych,
- niezpełnienie zestawienia dotyczącego należności z tytułu poręczeń i gwarancji, pomimo że JST dokonała spłat w okresie sprawozdawczym za dłużnika z tytułu udzielonych poręczeń.

Rb-UN roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie należności:

- brak korelacji pomiędzy danymi wykazanymi w Rb-UN a Rb-N.

W omawianym okresie do Izby wpłynęło:

- 800 sprawozdań, w tym 14 korekt (1,8%) – osoby prawne,
- 1.127 sprawozdań, w tym 201 korekt (17,83%) – jednostki samorządu terytorialnego,
- ogółem: 1.927 sprawozdań, w tym 215 korekt (11,2%).

Jednostki samorządu terytorialnego w zakresie osób prawnych przekazywały sprawozdania na dwa sposoby – w wersji papierowej i równocześnie wersji elektronicznej (bez podpisu elektronicznego) lub wyłącznie w wersji elektronicznej na zasadach określonych w § 9 ust 3a¹⁸ ww. rozporządzenia.

Kontrola sprawozdań Rb-Z, Rb-N, Rb-UZ oraz Rb-UN przesyłanych przez JST w zakresie ich budżetów była przeprowadzana z wykorzystaniem programu BeSTi@. Jednostki samorządu terytorialnego były zobowiązane do sporządzania i przekazywania sprawozdań wyłącznie w formie elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Regionalna Izba Obrachunkowa przekazywała do Ministerstwa Finansów ww. sprawozdania oraz ich korekty w formie pliku bazy danych również za pomocą systemu BeSTi@.

Ponadto Izba zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia sporządzała co kwartał na podstawie sprawozdań łącznych otrzymanych od JST sprawozdanie zbiorcze i przekazywała je do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

4. Sprawozdania w zakresie pomocy publicznej przedsiębiorcom

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz.U. z .2007 r. nr 59, poz. 404 z późn. zm.) oraz w oparciu o rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzielaniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych (j.t. Dz.U. z 2014 r., poz. 1065 ze zm.), w którym został określony zakres sprawozdań, wzór formularza, termin składania – tu: Regionalna Izba Obrachunkowa pośredniczyła w elektronicznym przekazywaniu sprawozdań z zakresu zaległości przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Od II kwartału 2010 r. JST z terenu województwa lubuskiego mają obowiązek przesyłania sprawozdań z udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzielaniu pomocy wyłącznie w systemie SHRIMP.

Najczęściej występujące nieprawidłowości w przekazywanych sprawozdaniach z zakresu zaległości przedsiębiorców:

- stosowanie niewłaściwego nazewnictwa przekazywanych plików, pomimo poinformowania jednostek o sposobie jednolitego określania nazwy plików zawierających sprawozdania,
- niedotrzymywanie terminów przesyłania sprawozdań przez jednostki do RIO,

¹⁸ Rozporządzenie MF z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora publicznego w zakresie operacji finansowych (j.t. Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

- nie wypełnianie w arkuszu pól identyfikujących JST tj. nazwy, adresu oraz roku za jaki sprawozdanie sporządzono,

W 2015 roku przesłano do Izby 69 sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców. Powyższe sprawozdania Izba przesłała do UOKiK.

5. Sprawozdawczość finansowa jednostek samorządu terytorialnego

Jednostki samorządu terytorialnego na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (j.t. Dz.U.2013 r., poz. 289) przekazywały w 2015 roku do Izby sprawozdania finansowe za 2014 rok.

W skład sprawozdań finansowych wchodzi:

- bilans z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, przygotowany według wzoru określonego w załączniku nr 9 do rozporządzenia;
- łączny bilans obejmujący dane wynikające z bilansów samorządowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, zawierający informacje w zakresie ustalonym w załączniku nr 5 do rozporządzenia;
- łączny rachunek zysków i strat obejmujący dane wynikające z rachunków zysków i strat samorządowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, zawierający informacje w zakresie ustalonym w załączniku nr 7 do rozporządzenia;
- łączne zestawienie zmian w funduszu obejmujące dane wynikające z zestawień zmian w funduszu samorządowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, zawierające informacje w zakresie ustalonym w załączniku nr 8 do rozporządzenia;
- skonsolidowany bilans jednostki samorządu terytorialnego, przygotowany według wzoru określonego w załączniku nr 10 do rozporządzenia.

Sprawozdania finansowe łączne są sumą sprawozdań finansowych jednostkowych lub jednostkowych i łącznych. Zarządy jednostek samorządu terytorialnego sporządzały sprawozdania finansowe łączne samorządowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych i przekazywały je do Izby w terminie do dnia 30 kwietnia 2015 roku. W tym samym terminie zarządy jednostek samorządu terytorialnego zobowiązane były także do przekazania bilansów z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Do Izby wpłynęło 123 bilanse z wykonania budżetów JST za 2014 rok.

Ponadto, w 2015 roku do Izby wpłynęło 112 łącznych bilansów, 110 łącznych rachunków zysków i strat oraz 119 łącznych zestawień zmian w funduszu jednostki.

Zgodnie z § 26 ust. 5 ww. rozporządzenia zarządy JST przekazują do RIO skonsolidowane bilanse w formie pisemnej i w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (j.t. Dz. U. z 2014 r., poz. 1114) w terminie do dnia 30 czerwca roku następnego. Ponadto, niektóre JST

przekazywały skonsolidowane bilanse wyłącznie w formie dokumentu elektronicznego, korzystając z podpisu elektronicznego w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 roku o podpisie elektronicznym (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 262), weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

W 2015 roku za pośrednictwem systemu BeSTi@ 86 JST przekazało do Izby skonsolidowane bilanse podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Następnie zgodnie z § 26 ust. 7 ww. rozporządzenia regionalna izba obrachunkowa przekazuje do Ministerstwa Finansów skonsolidowane bilanse JST w formie dokumentu elektronicznego do dnia 14 lipca roku następnego. W roku 2015 na 105 JST województwa lubuskiego Izba przekazała do Ministerstwa Finansów po zweryfikowaniu 105 bilansów skonsolidowanych za 2014 rok.

W wyniku kontroli powyższych sprawozdań finansowych jednostek stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nieterminowe przesyłanie sprawozdań przez jednostki do regionalnej izby obrachunkowej;
- niesporządzenie określonych sprawozdań;
- błędy rachunkowe w poszczególnych pozycjach sprawozdań;
- niezgodność poszczególnych danych w bilansie z wykonania budżetu JST z danymi wykazanymi w sprawozdaniach budżetowych;
- brak spójności pomiędzy poszczególnymi pozycjami w bilansie;
- wzory sprawozdań finansowych niezgodne z wzorami wynikającymi z rozporządzenia;
- brak podpisów osób upoważnionych do zatwierdzenia danego sprawozdania;
- niezgodność stanów początkowych bilansu za dany okres sprawozdawczy ze stanami końcowymi bilansu za poprzedni okres sprawozdawczy;
- brak równości pomiędzy łączną kwotą aktywów a łączną kwotą pasywów;
- niewłaściwa data sporządzenia sprawozdania finansowego;
- brak wypełnienia informacji uzupełniających w poszczególnych bilansach;
- brak spójności pomiędzy poszczególnymi pozycjami w łącznym rachunku zysków i strat a łącznym zestawieniem zmian w funduszu jednostki;
- brak spójności pomiędzy poszczególnymi pozycjami w łącznym rachunku zysków i strat a łącznym bilansem;
- brak spójności pomiędzy poszczególnymi pozycjami w łącznym zestawieniu zmian w funduszu jednostki a łącznym bilansem łącznym;
- nieuwzględnienie przy sporządzaniu bilansu skonsolidowanego określonych jednostek organizacyjnych podlegających konsolidacji.

6. Sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego

Zgodnie z art. 30a ustawy Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 roku (Dz. U. z 2014 r., poz. 191) oraz w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 roku w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 6 poz. 35) organ prowadzący szkołę będący jednostką

samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 10 lutego roku kalendarzowego następującego po roku, który podlegał analizie, sporządza sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach i placówkach prowadzonych przez tę jednostkę samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem wysokości kwoty różnicy, o ile wystąpiła. Powyższe sprawozdanie przedkłada (w wersji dokumentu i elektronicznej - arkusz MS Excel), w terminie 7 dni od jego sporządzenia, Regionalnej Izbie Obrachunkowej, a także organowi stanowiącemu tej jednostki samorządu terytorialnego, dyrektorom szkół prowadzonych przez tę jednostkę oraz związkom zawodowym zrzeszającym nauczycieli.

W 2015 roku do Izby wpłynęło 97 sprawozdań, (w tym 1 korekta) z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

W wyniku kontroli powyższych sprawozdań otrzymanych od JST stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- przesyłanie powyższych sprawozdań w pliku PDF, a także na niewłaściwych drukach,
- nie wypełnianie poszczególnych pozycji sprawozdań, jednakże na bieżąco powyższe błędy były weryfikowane, a sprawozdania przesyłane na właściwych drukach.

8. Działalność informacyjna i szkoleniowa

8.1. Działalność informacyjna

Art. 1 ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych nakłada na izby obowiązek prowadzenia działalności informacyjnej i szkoleniowej. Zgodnie z zapisem ustawy działalność ta prowadzona jest w zakresie objętym nadzorem i kontrolą izb. Działalność informacyjna RIO w Zielonej Górze obejmuje udzielanie informacji i doradztwo w zakresie praktycznego stosowania przepisów prawa oraz upowszechnianie informacji o wynikach działalności nadzorczej i kontrolnej izb. Funkcja informacyjna realizowana jest m.in. za pośrednictwem działalności wydawniczej, udzielania pisemnych informacji i wyjaśnień, telefonicznych i bezpośrednich kontaktów z pracownikami samorządowymi oraz poprzez informacje zamieszczane na stronach internetowych Izby.

W realizacji działań w zakresie przedsięwzięć informacyjnych Izba współpracuje z Ministerstwem Finansów, MEN, UOKiK, regionalnymi izbami obrachunkowymi, Wojewodą Lubuskim, sądami administracyjnymi, w tym WSA w Gorzowie Wlkp., uczelniami wyższymi oraz Zrzeszeniem Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast Województwa Lubuskiego i Konwentem Starostów Województwa Lubuskiego

Na podstawie art. 13 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych Izba udziela wyjaśnień w sprawach dotyczących stosowania przepisów o finansach publicznych na wystąpienia podmiotów wymienionych w art. 1 ust. 2 ww. ustawy (tj. jednostek samorządu terytorialnego, związków międzygminnych, stowarzyszeń gmin oraz stowarzyszeń gmin i powiatów, związków powiatów, stowarzyszeń powiatów, samorządowych jednostek organizacyjnych, w tym samorządowych osób prawnych, innych podmiotów, w zakresie wykorzystywania przez nie dotacji przyznawanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego). W roku 2015 Izba udzieliła w powyższym trybie wyjaśnień na **24** wystąpienia uprawnionych podmiotów.

Podstawową rolę w realizacji działalności informacyjnej i instruktażowej Izby odgrywa Internet i nowoczesne środki komunikacji. Za pośrednictwem strony internetowej Izby oraz na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej publikowane są coroczne sprawozdania z działalności Izby, informacje dotyczące bieżącej działalności, zmian w przepisach prawa, opracowania wynikające z działalności nadzorczej i kontrolnej, materiały analityczne dotyczące wykonania budżetów i sytuacji finansowej lubuskich jednostek samorządu terytorialnego, interpretacje ministerstw, opinie i wyjaśnienia Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej oraz orzecznictwo NSA, a także informacje dotyczące organizowanych szkoleń.

Regionalne izby obrachunkowe, jako podmioty realizujące zadania publiczne, zobligowane są ponadto do udostępniania informacji publicznej w trybie przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej. Obowiązek ten jest realizowany poprzez publikacje w internetowym Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) oraz udzielanie odpowiedzi na wnioski zainteresowanych osób i instytucji. Publikowane treści w BIP są na bieżąco modyfikowane i uzupełniane. W roku 2015 udzielono odpowiedzi na **18** skierowanych do Izby wniosków o udzielenie informacji publicznej.

Niezależnie od udzielania wyjaśnień w trybie art. 13 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych oraz udzielania informacji udzielanej na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej Izba opracowuje analizy, zestawienia danych oraz udostępnia zgromadzone informacje i dokumentację organom państwa i innym instytucjom (w tym m.in. Ministerstwu Finansów, MAiC, MRiRW, MEN, GUS, NIK, Wojewodzie Lubuskiemu, szkołom wyższym i instytucjom naukowym, parlamentarzystom, wydawnictwom prasowym).

Pracownicy Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń uczestniczą w pracach mających na celu przygotowanie i opracowanie „**Sprawozdania z działalności RIO i wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego**” przedkładanego corocznie Sejmowi i Senatowi RP. Przedstawiciele Izby uczestniczą ponadto w wielu przedsięwzięciach o charakterze informacyjnym, naukowym, badawczym, prezentując zagadnienia i materiały związane z działalnością Izby i gospodarką finansową JST (w tym m.in.: w wielu konferencjach i seminariach dotyczących finansów samorządu oraz w posiedzeniach Lubuskiego Konwentu Starostów Województwa Lubuskiego oraz Zrzeszenia Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast Województwa Lubuskiego).

Niezależnie od udzielania wyjaśnień w trybie art. 13 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych oraz udzielania informacji udzielanej na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej Izba opracowuje analizy, zestawienia danych oraz udostępnia zgromadzone informacje i dokumentację organom państwa i innym instytucjom (w tym m.in. Ministerstwu Finansów, MSWiA, MAiC, MRiRW, MEN, GUS, Lubuskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu, szkołom wyższym i instytucjom naukowym, parlamentarzystom, wydawnictwom prasowym).

W roku 2014 Regionalna Izba Obrachunkowa w Zielonej Górze przygotowała i wydała 1 zeszyt Kwartalnika Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze (nr 1-2/55/2015). Wydawnictwo to, oprócz informacji bieżących i opracowań problemowych, obejmowało również obszerne opracowanie dotyczące wykonanie budżetów przez lubuską jednostkę samorządu terytorialnego w roku 2014.

8.2. Działalność szkoleniowa

Działalność szkoleniowa, realizowana przez Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń, opierała się na planie szkoleń stanowiącym załącznik do planu pracy Izby na rok 2015. W omawianym okresie zrealizowane zostały założenia przewidziane w planie szkoleń na rok 2015, program szkoleń uzupełniony został ponadto o dodatkowe zagadnienia.

Ogółem, w 2015 roku Izba była organizatorem: 35 odrębnych szkoleń dla jednostek samorządu terytorialnego. W szkoleniach dla JST uczestniczyło łącznie 1 825 osób, reprezentujących lubuskie samorzady; w tym m.in.: prezydenci miast, burmistrzowie, wójtowie, starostowie, członkowie zarządów powiatów i zarządu województwa, skarbnicy i służby finansowe JST, radni, pracownicy komórek kontroli wewnętrznej i wydziałów podatkowych, sekretarze JST, główni księgowi związków międzygminnych, kierownicy, księgowi i pracownicy placówek oświatowych, kierownicy, księgowi i pracownicy instytucji kultury, jednostek budżetowych i zakładów budżetowych

Tematyka szkoleń obejmowała zagadnienia związane z szeroko pojętą gospodarką finansową JST; takie jak: budżet JST, rachunkowość budżetowa, finanse publiczne, podatki i opłaty lokalne, zagadnienia związane z nadzorem i kontrolą, sprawozdawczość budżetowa i w zakresie operacji finansowych, procedura absolutoryjna w JST, wieloletnia prognoza finansowa i zarządzanie długiem w JST, dyscyplina finansów publicznych, zasady udzielania pomocy publicznej, pożytek publiczny i wolontariat. Szkolenie prowadzone były przez pracowników RIO w Zielonej Górze, przedstawicieli pozostałych regionalnych izb obrachunkowych, UOKiK, przedstawicieli uczelni wyższych oraz specjalistów/praktyków w zakresie, którego dotyczyła tematyka szkolenia.

Szkolenia prowadzone były metodą wykładów oraz zajęć i warsztatów praktycznych, z wykorzystaniem nośników multimedialnych. Uczestnicy szkoleń otrzymywali materiały i opracowania przygotowane przez prowadzących, jak również zaświadczenia uczestnictwa w szkoleniu. Podkreślić należy, że w opinii samorządów atutami szkoleń organizowanych przez Izbę są gwarantujący wysoką jakość i poziom szkolenia dobór kadr i jednocześnie konkurencyjne, w stosunku do komercyjnej oferty firm szkoleniowych i consultingowych, ceny szkoleń.

Tematyka szkoleń zrealizowanych przez RIO Zielona Góra w roku 2015:

- Reforma unijnych i krajowych zasad pomocy publicznej udzielane w gminach wprowadzona w 2014 i 2015 r.,
- Zamknięcie ksiąg rachunkowych oraz sprawozdanie za rok 2014,
- Rozliczanie dotacji udzielanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego (warsztaty praktyczne),
- Budżet JST oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa JST. Dyscyplina finansów publicznych – wybrane zagadnienia,
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – omówienie zmian wprowadzonych do ustawy – aspekty praktyczne,
- Sprawozdawczość samorządowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych za rok 2014,
- Wydatki strukturalne (zmiany od 2014) oraz zasady sporządzania sprawozdania Rb-WSa za rok 2014,

- Plan finansowy na 2015 rok samorządowej jednostki budżetowej a nowy obowiązek od 1 stycznia 2015 roku m.in. zmiany w klasyfikacji budżetowej oraz finansowanie w roku 2015 zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży),
- Opłata śmieciowa - jak po nowelizacji ustawy prawidłowo i skutecznie nałożyć i wyegzekwować opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- Budżet i Wieloletnia Prognoza Finansowa JST, procedura absolutoryjna – kompetencje organów,
- Kontrola zarządcza, identyfikacja ryzyko zarządzanie ryzykiem w świetle ustawy o finansach publicznych,
- Rachunkowość budżetowa i sprawozdawczość, bilans z wykonania budżetu i bilans skonsolidowany,
- Kryteria oceny ofert po nowelizacji ustawy Prawo zamówień publicznych,
- Zamówienia do 30 000 Euro,
- Dyscyplina finansów publicznych i odpowiedzialność za jej naruszenie,
- Finansowanie zadań gminy z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii,
- Fundusz Sołecki - zasady tworzenia, wykorzystania środków i dokonywania zmian (aspekty praktyczne),
- Likwidacja zaległości i nadpłat dochodów podatkowych i publicznoprawnych,
- Nowe zasady dotowania żłobków i przedszkoli niepublicznych wchodzące w życie od 1 września 2015 roku oraz od 1 stycznia 2016 roku. Najczęściej występujące nieprawidłowości w dokonywaniu wydatków dotacyjnych.
- Nowe wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 – omówienie zasady konkurencyjności stosowanej przez jednostki samorządu terytorialnego do zamówień o wartości 50 000 PLN – 30 000 euro
- Zmiany w podatkach i opłatach lokalnych oraz ich wpływ na uchwały podatkowe na rok 2016,
- Nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – omówienie wprowadzonych zmian i ich wpływu na planowanie oraz realizację konkursów ofert i wydatków dotacyjnych w 2016 roku,
- Projekt budżetu i projekt uchwały w sprawie WPF na rok 2016.
Zmiany w przepisach prawa i ich wpływ na budżet roku 2016
- Procedura budżetowa oraz procedura absolutoryjna w jednostkach samorządu terytorialnego
- Zamknięcie ksiąg rachunkowych oraz sprawozdanie finansowe za rok 2015.

Część II

Działalność Regionalnej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Według stanu na dzień 1 stycznia 2015 r. liczba spraw oczekujących na rozstrzygnięcie przez Regionalną Komisję Orzekającą w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Zielonej Górze wynosiła 2 – wobec 2 obwinionych. Do Regionalnej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w 2015 r. wpłynęło 13 wniosków o ukaranie wobec 13 obwinionych. Ww. wnioski o ukaranie złożyli Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych oraz jego zastępcy. Wnioski Rzecznika i jego zastępców sformułowane były na podstawie zawiadomień złożonych przez organy kontroli tj.: RIO, NIK, Wojewodę Lubuskiego, Zarząd Województwa Lubuskiego oraz kierowników jednostek sektora finansów publicznych.

Komisja w ciągu roku rozpoznała 14 spraw i wydała łącznie 14 orzeczeń w stosunku do 14 obwinionych. Ogółem ukarano 13 obwinionych, w tym karą upomnienia 8 obwinionych, karą nagany 1 obwinionych, w stosunku do 1 obwinionego wydano rozstrzygnięcie o niewinności, natomiast odstąpiono od wymierzenia kary wobec 4 obwinionych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. na rozpoznanie przez Regionalną Komisję Orzekającą w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oczekiwała 1 sprawa – wobec 1 obwinionego, która została rozpoznana w lutym 2016 r.

Do najczęściej występujących czynów kwalifikowanych, jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych w 2015 r. należy zaliczyć naruszenie polegające na:

- nieopłaceniu w terminie przez jednostkę sektora finansów publicznych składek na ubezpieczenie społeczne, składek na ubezpieczenie zdrowotne, składek na Fundusz Pracy albo ich opłacenie w kwocie niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia,
- dokonaniu wydatku ze środków publicznych bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących dokonywania poszczególnych rodzajów wydatków,
- udzieleniu zamówienia publicznego wykonawcy, który nie został wybrany w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych,

- niesporządzeniu lub nieprzekazaniu w terminie sprawozdania z wykonania procesów gromadzenia środków publicznych i ich rozdysponowania albo wykazanie w tym sprawozdaniu danych niezgodnych z danymi wynikającymi ewidencji księgowej,
- zaciągnięciu zobowiązania bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących zaciągania zobowiązań przez jednostkę sektora finansów publicznych,
- niewykonanie w terminie zobowiązania jednostki sektora finansów publicznych, w tym obowiązku zwrotu należności celnej, podatku, nadpłaty lub nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne, którego skutkiem jest zapłata odsetek, kar lub opłat albo oprocentowanie tych wartości.
- nieustaleniu należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych albo ustalenie takiej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia,
- zaniechaniu przeprowadzenia lub rozliczenia inwentaryzacji albo przeprowadzenie lub rozliczenie inwentaryzacji w sposób niezgodny z przepisami z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r., Nr 76, poz.694. z późn. zm.),
- zmianie umowy w sprawie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych,
- dokonanie, w zakresie gospodarki finansowej lub w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub przygotowaniu tego postępowania albo w postępowaniu o zawarcie umowy koncesji na roboty budowlane lub usługi, czynności naruszającej dyscyplinę finansów publicznych przez osobę nieupoważnioną do wykonania tej czynności,
- nieprzekazaniu w terminie do budżetu w należnej wysokości pobranych dochodów należnych Skarbowi Państwa lub jednostce samorządu terytorialnego,

Część III

Działalność Rzecznika dyscypliny finansów publicznych

W 2015 roku do Rzecznika dyscypliny finansów publicznych właściwego w sprawach rozpatrywanych przez Regionalną Komisję Orzekającą przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Zielonej Górze złożonych zostało 38 zawiadomień o ujawnionych okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Wśród podmiotów składających zawiadomienia dominowały instytucje pełniące funkcje nadzorcze i kontrolne nad jednostkami sektora finansów publicznych oraz kierownicy jednostek nadrzędnych nad jednostkami sektora finansów publicznych, w których okoliczności takie zostały ujawnione. W 2015 r. zawiadomienia złożyły następujące podmioty:

- Regionalna Izba Obrachunkowa w Zielonej Górze - 12 zawiadomień,
- Wojewoda Lubuski - 7 zawiadomień,
- Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze - 3 zawiadomienia,
- pozostałe podmioty - 16 zawiadomień.

Wśród ujawnionych okoliczności wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych przeważały sprawy dotyczące:

- zaniechania przeprowadzenia lub rozliczenia inwentaryzacji albo przeprowadzenie lub rozliczenie inwentaryzacji w sposób niezgodny z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.).
- niesporządzenia lub nieprzekazania w terminie sprawozdania z wykonania procesów gromadzenia środków publicznych i ich rozdysponowania albo wykazania w tym sprawozdaniu danych niezgodnych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej,
- dokonania wydatku ze środków publicznych bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub naruszeniem przepisów dotyczących dokonywania poszczególnych rodzajów wydatków,
- nieprzekazania w terminie do budżetu w należytym wysokości pobranych dochodów należnych Skarbowi Państwa lub jednostce samorządu terytorialnego,
- nieustalenia, niepobrania lub niedochodzenia należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki finansów publicznych albo ustalenie, pobranie lub dochodzenie takiej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia,
- nieopłacenia w terminie przez jednostkę sektora finansów publicznych składek na ubezpieczenia

- społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy,
- niewykonania w terminie zobowiązania jednostki sektora finansów publicznych, w tym obowiązku zwrotu należności celnej, podatku, nadpłaty lub nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne, którego skutkiem jest zapłata odsetek, kar lub opłat albo oprocentowanie tych należności,
 - zaciągnięcia zobowiązania bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących zaciągania zobowiązań przez jednostkę sektora finansów publicznych,
 - opisanie przedmiotu zamówienia publicznego w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję,
 - ustalenia wartości zamówienia publicznego lub jego części, jeżeli miało to wpływ na obowiązek stosowania przepisów o zamówieniach publicznych albo na zastosowanie przepisów dotyczących zamówienia publicznego o niższej wartości.

W 2015 r. Rzecznik dyscypliny finansów publicznych i jego Zastępcy wydali 18 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego, obejmujących łącznie 20 rozstrzygnięć. Przyczyną odmowy w większości spraw był brak znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych w zarzucanym czynie oraz znikoma szkodliwość naruszenia dyscypliny dla finansów publicznych. W 34 sprawach Rzecznik dyscypliny finansów publicznych i jego Zastępcy wszczęli postępowanie wyjaśniające wobec 34 osób. Ponadto w 2015 r. wydanych zostało 19 postanowień o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, obejmujących łącznie 19 osób. Wśród przyczyn takiego rozstrzygnięcia przeważała okoliczność braku znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych oraz znikomej szkodliwości naruszenia dyscypliny dla finansów publicznych.

W następstwie przeprowadzonych czynności sprawdzających oraz wszczęcia postępowań wyjaśniających Rzecznik dyscypliny finansów publicznych złożył w 2015 r. do Regionalnej Komisji Orzekającej przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Zielonej Górze 13 wniosków o ukaranie, dotyczących 13 obwinionych.